

eks. 2

FISKERIDIREKTORATET
BIBLIOTEKET

NR. 6 - 1995

Fiskets Gang

81. ÅRGANG

- 7 JULI 1995

Makrell-kvalitet
Side 6

**«Nytt» akvarium
åpnet i Bergen**
Side 4

Fiskets Gang

UTGITT AV FISKERIDIREKTORATET

81. ÅRGANG
NR. 6 – JUNI 1995

Utgis månedlig
ISSN 0015-3133

ANSV. REDAKTØR

Sigbjørn Lomelde
Kontorsjef

REDAKSJON:

Olav Lekve
Dag Paulsen
Per-Marius Larsen

Ekspedisjon/abonnement:
Esther-Margrethe Olsen

Annonser:
PS Marketing
Postboks 115
5100 Isdalstø
Telefon: 56 35 03 73
Telefax: 56 35 43 35

Fiskets Gangs adresse:
Fiskeridirektoratet
Postboks 185, 5002 Bergen
Tlf.: 55 23 80 00

Trykt i offset
JOHN GRIEG A/S

Abonnement kan tegnes ved alle poststeder ved innbetaling av abonnementsbeløpet på postgirokonto 5 05 28 57, på konto nr. 6501.05.63776 Kredittkassen eller direkte i Fiskeridirektoratets kassakontor.

Abonnementsprisen på Fiskets Gang er kr. 250,- pr. år. Denne pris gjelder for Danmark, Finland, Island og Sverige. Øvrige utland kr. 350,- pr. år. Utland med fly kr. 450,-
Fiskerifagstudenter kr. 100,-.

ANNONSEPRISER: Alminnelig plass

1/1 kr. 5.700,-
1/2 kr. 3.400,-
1/4 kr. 2.500,-

Tillegg for farger:

kr. 1.000,- pr. farge
3 omslag kr. 11.000,- (4-farger)
Siste side kr. 12.000,-
Gjelder fra nr. 7/8-94.

VED ETTERTRYKK FRA
FISKETS GANG
MÅ BLADET OPPGIS SOM KILDE

ISSN 0015-3133

Tid for skjærgårdsferie – men ta hensyn til lover og regler

Vår lange kyst er et av de mest brukte områdene til ferie og fritid. Et spennende landskap; glitrende sjø og blankpolerte svaberg, lune vikar med mange strender, sol og måkeskrik – hvem ønsker seg ikke dit? Men det finnes lover og regler for bruk og ferdsel langs kysten og på sjøen! Fiskeridirektoratet sender i disse dager ut et nytt, revidert opplag av brosjyren «Kysten er din». Brosjyren kom ut første gang i 1992, og inneholder de viktigste reglene for fiske og ferdsel langs kysten.

Korrekt merking av fiskeredskap, fredningsregler og gjeldende minstestørrelse. Dette er noen av de opplysningene du kan lese deg til i brosjyren. I heftet vil du også finne en nyttig oversikt over de ulike offentlige forvaltningsinstanser som opererer i kystsonen, samt de viktigste private foreninger som organiserer fritidsbrukerne av kysten.

Et nytt opplag av brosjyren «Kysten er din» har lenge vært etterlyst, både fra Fiskeridirektoratets egen etat og fra en lang rekke eksterne brukere. Arbeidet med den nødvendige revisjon av brosjyren har imidlertid blitt utsatt i påvente av at Fritidsutvalgets innstilling skulle bli politisk behandlet.

Høringsfristen til innstillingen gikk ut 30. mars i år. Pr. d.d. tyder det meste på at innstillingen først blir realitetsbehandlet av Stortinget på vårparten neste år (1996). I denne situasjonen har Fiskeridirektoratet, med støtte fra Fiskeridepartementet, vedtatt å trykke et nytt opplag som altså blir distribuert i disse dager.

I forbindelse med nyopptrykket av brosjyren er regelverket i teksten revidert og kontaktadresser og telefonnumre er oppdatert.

30.000 eksemplarer av «Kysten er din» blir distribuert gjennom Båtmagasinet i juni måned. Et tilsvarende antall distribueres mellom de ni Fiskerisjefkontorene langs kysten – fra Kristiansand i sør til Vadsø i nord.

Dag Paulsen

Tid for skjærgårdsferie – men ta hensyn til lover og regler – <i>Time for skerries-holiday – but respect laws and regulations</i>	2
«Nytt» akvarium i Bergen – <i>«New» aquarium in Bergen</i>	4
Rolf Domstein: – Makrell-kvaliteten viktigere enn noensinne – <i>Quality of mackerel more important than ever</i>	6
Frionor ønsker større aktører – <i>Frionor wishes larger partners</i>	8
AQUA NOR 95 den største noensinne – <i>AQUA NOR 95 the biggest ever</i>	11
Kontrollverkets inspektører på skolebenken: Vil forbedre ressurskontrollen ved landing – <i>Control inspectors back to school:</i> <i>Will improve control of resources during landing</i>	12
Norge får verdens største og beste kystradionett – <i>Norway gets world's largest and best coastal radio network</i>	13
Tilrådingar frå Reguleringsrådet – <i>Directives from regulations committee</i>	15
Jan Raa fikk Espelid Hovigs matkulturpris: – <i>Jan Raa awarded Espelid Hovigs food-culture prize</i>	17
Historikk – Sildefisket på Island – <i>Historic: Herring fishery off Iceland</i>	19
Oljeplattformer som kunstige rev – skraphaug eller fiskefelt? – <i>Oil rigs as artificial reefs – scrapheap or fishing area?</i>	27
Lån og løyve – <i>New licences</i>	27

Forsidefoto:
Utsikt fra Kjerringøy
Foto:
Sigbjørn Lomelde

Redaksjonen
avsluttet
26. juni

«Nytt» akvarium i Bergen

– Utvidelsen av Akvariet i Bergen er et nytt skritt i en prosess i å bygge opp et stort og rikt fiskerimiljø på Nordnes i Bergen. Her har vi samlet Havforskningsinstituttet, Fiskeridirektoratet og Ernæringsinstituttet i tillegg til det «nye» Akvariet, sa fiskeriminister Jan Henry T. Olsen da han åpnet akvariets nybygg torsdag 8. juni.

Fiskeriministeren startet den offisielle delen av åpningen med å mate pingviner og seler, noe han hadde taket på. Han er jo vant til å fordele kvoter, selv om han ikke har vært like heldig med sildekvotene i Smuthavet. Deretter vandret et stort følge av inviterte gjester inn i nybygget der fiskeriministeren klippet snoren som markerte at bygget er åpnet for publikum.

«Fra himmel til hav»

Nybygget er delt i tre etasjer med god forbindelse med den gamle bygningen. Alle tre etasjene er forbundet med en vannfall som inngår i den faste

utstillingen «Fra himmel til hav». I taket i øverste etasje finnes en stjernehimme over et fjellandskap med en fjellbekk med kulper. Deretter styrter vannet ned en etasje til et stort ferskvannsakvarium som for tiden inneholder to store stører. Til sist faller vannet ned i et 80.000 liters åpent sjøvannsakvarium omkranset av et bryggemiljø.

I de to nederste etasjene er anlagt et fuglefjell med ni forskjellige sjøfuglarter. I mellometasjen er det bygget en kinosal med 109 sitteplasser. Her kan publikum få en storlagen filmopplevelse med Ivo Caprinos supervideograf på 225 gr., vist på fem lerret. Caprinos film om fiskeri, havbruk og kystmiljø skal være ferdig utpå høsten. Ved siden av filmframvisning skal kinosalen brukes som foredragssal.

Det nye bygget skal ha både faste og utskiftende utstillinger slik at akvariet får et bredt bruksmønster. Bygget er på 1150 kvadratmeter og har hittil kostet 22 millioner kroner. Finansieringen er basert på 15 millioner i egenkapital, 5 millioner i gaver og bidrag og de siste 2 millionene kommer fra lån. Den videre utvidelse av Akvariet i Bergen blir foretatt etter hvert som økonomien tillater det.

Rullestolvennlig

I tilknytning til nybygget er det anlagt en stor karpedam og et friareal med benker og lekeappara-

Styreformann Helge Schjøtt (til høyre) peker og forklarer for fiskeriminister Jan Henry T. Olsen og Bergens varaordfører Ingmar Ljones (til venstre).

Fiskeriminister Jan Henry T. Olsen deler ut sildekvoter til akvariets pingviner og seler under åpningen av akvariets nybygg.

ter for barn. Den gamle bygningen hadde ikke heis slik at besøkende i rullestol hadde store problemer med å se hele anlegget. Dette er nå løst ved at nybygget har heis og nybygget er forbundet med den gamle med brede dører slik at rullestolbrukere nå kan komme til over alt.

Akvariet i Bergen ble åpnet i 1960 og var da et av de største og mest moderne akvarium i Europa. Det drives av en egen stiftelse med Helge Schjøtt som styreformann. Schjøtt har vært en drivende kraft i arbeidet med nybygget. Sivilingeniør Bjarne Høstmark AS har hatt entreprisen

med Sven Hansen som prosjektleder. Akvariets direktør Tor J. Samuelsen har hatt ansvaret for det museumsfaglige delen av utvidelsen.

Det nye bygget er blitt et meget funksjonelt bygg og totalt blir nå akvariet et enda bedre tilbud til reiselivsnæringen i Bergen. Akvariet har siden åpningen vært en av Bergens mest betydelige turistattraksjoner.

JG Olav Lekve

Færre fiskere

Det blir stadig færre heltidsfiskere her i landet. I 1993 var tallet 19.068. I 1994 var det registrert 16.442 heltidsfiskere – en nedgang på 2626. Dette er basert på oppgaver fra Fiskeridirektoratets fiskarmanntall.

Det er Tromsø som har fått merket den største nedgangen. Av kommunens 924 heltidsfiskere i 1993 forsvant hele 270 fra manntallet i løpet av fjoråret.

Den store nedgangen innebærer imidlertid

ikke den helt store dramatikken. For det meste er det «daublod» man har kvittet seg med. Personer på fiskarmanntallets blad B – altså heltidsfiskere – som ikke har betalt pensjons-trygd for fiskere eller for sjømenn innen den fastsatte fristen – utgjør hovedmassen. Det var 1. april i 1994 at man skjerpet inn vilkårene for å stå på blad B i manntallet.

PML

Rolf Domstein:

Makrell-kvaliteten viktigere enn noensinne!

– Det er positivt at vi etterhvert er blitt mindre avhengig av Japan enn tidligere. Dette skyldes for en stor del de nye kjøpersterke markedene i Sør-øst Asia. Men vi må for all del ikke fire på kvalitetskravene til makrellen. Derfor er det helt avgjørende at vi fisker den når kvaliteten er på topp, sier direktør Rolf Domstein i Domstein-gruppen.

Vi er mindre avhengig av det japanske markedet, sier Rolf Domstein.

I september og oktober er makrellkvaliteten på topp.

Reguleringsrådet gikk nylig inn for et kompromiss der åpningen av makrellfisket ble satt til 21. august. Rolf Domstein legger ikke skjul på at han helst hadde sett at man ventet i ytterligere 14. dager. – Men dette vil gå greit likevel. Den kvalitetsmessig optimale perioden er i september og oktober. Da får vi den beste makrellen med høyt fettinnhold og samtidig fast i kjøttet. Det er heller ikke åte i den. I juli og august er bildet et helt annet med fisk som er for feit og i tillegg er belemret med åte, sier Domstein.

Kravstore

– Vi må aldri glemme hvor viktig det er å legge til rette fangst og produksjon i Norge slik at det tilfredsstiller japanske krav. Tradisjonelt har Japan

vært veldig kravstore med hensyn til kvaliteten. Men de andre markedene kommer etter. Det er konsumentene som bestemmer om de foretrekker norsk makrell. Håpet er at industrien og fiskerne tilpasser seg denne situasjonen og ikke tar for mye fisk i august, mener Domstein.

Foretrekker norsk

Vi er som sagt mindre avhengig av det japanske markedet enn tidligere. Det japanske markedet betaler fortsatt godt, men de andre viktige markedene i Sør-øst Asia følger opp. Dette har sam-

menheng med to ting. Først og fremst opplever Japan et prispress på økonomien, mens kjøpekraften i de andre markedene stadig blir bedre. Markedsundersøkelser viser at japanske forbrukere foretrekker norsk makrell. Den japanske økonomien utvikler seg negativt, slik at det totale konsumet av matvarer går nedover. Det er i slike situasjoner vi må være på banen med topp kvalitet, sier Rolf Domstein.

JG Per-Marius Larsen

JG

NR. 6
1995

FISKERIDIREKTORATET

Fiskeridirektoratet ble opprettet i 1900. Vi har i dag ca. 530 ansatte. 300 arbeider ved distrikts- og lokalkontorene langs kysten, resten ved hovedkontoret i Bergen. Fiskeridirektoratet har forvaltningsansvaret for en næring i rivende utvikling innenfor fiske, fangst, foredling og havbruk. Fiskeridirektoratet skal passe på at ressursene i havet blir tatt godt vare på og utnyttet til beste for hele samfunnet.

LIVET I HAVET – VÅRT ANSVAR

MRK. «32/95» 1097 Laborant – Vikar

Ved Fiskeridirektoratet, Avdeling for kvalitetskontroll, Sentrallaboratoriet, Strandgaten 229, 5002 Bergen, er det ledig vikariat som 1097 laborant t.o.m. 03.06.1996.

Sentrallaboratoriet utfører kvalitetskontroll av fisk og fiskevarer på basis av kjemiske, fysiske og sensoriske analyser. Videre utføres handels- og serviceanalyser etter oppdrag fra fiskerinæringen.

Den som tilsettes vil få ansvar for å utføre kjemiske analyser, og det er en fordel med erfaring i kromatografi.

Det kreves eksamen fra videregående skole med laborantlinje, eller almenfag med kjemi i minst to år.

Laborant lønnes etter statens regulativ fra ltr. 07-18 fra kr. 141.031-171.831 pr. år. For lovbestemt medlemskap i Statens pensjonskasse trekkes det 2% pensjonsinnskudd av brutto lønn.

Ved lønsplassering godskrives all offentlig tjeneste samt privat praksis som har betydning for arbeidet etter fylte 18 år.

Nærmere opplysninger om stillingen får en ved å kontakte laboratorieleder Bjarne Bøe på tlf. 55 23 80 00.

Søknad MRK. «32/95 1097 LABORANT – VIKARIAT» med kopi av attester og vitnemål sendes Fiskeridirektoratet, Personalkontoret, Boks 185, 5002 Bergen, innen 12.07. 1995.

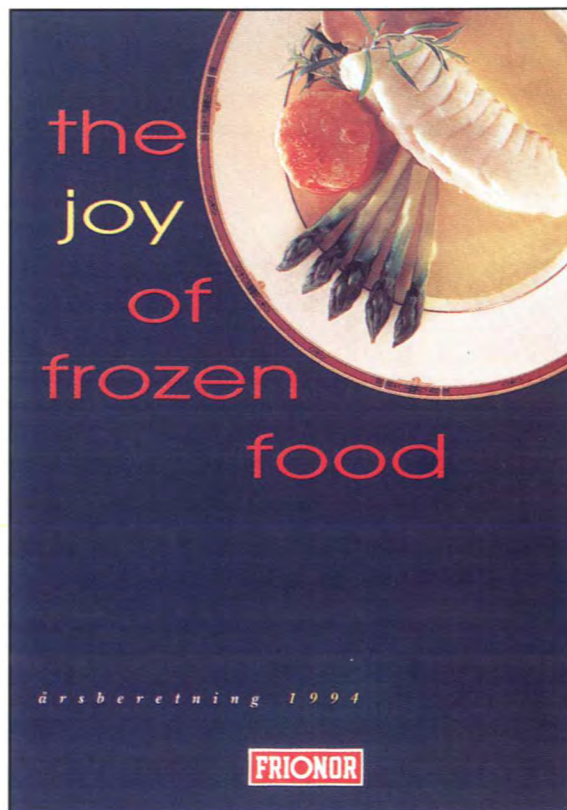
FRIONOR ønsker større aktører!

– Vi håper selvsagt på tollfri adgang til de gamle EFTA-markedene som Sverige, Finland og Østerrike. I alle tilfeller vil vi satse mer på virksomheten i Nord-Amerika og Asia og Australia. Informasjonssjef Per Terje Rogde i Frionor er rimelig fornøyd med konsernets resultat. – Men lønnsomheten i Fiskerinæringen er for dårlig, sier han og mener løsningen er større samarbeidende aktører.

I følge Rogde må det oppmuntres til strukturendringer og økt samarbeid. – Rundt store aktører bør det skje en integrasjon som sikrer full kontroll gjennom hele verdikjeden. Selv har vi bygget opp et nett av leveringsavtaler med åtte-ti av de store på først og fremst produksjon av filet etter våre spesifikasjoner. Det er behov for store tunge norske selskaper som kan konkurrere nasjonalt og internasjonalt.

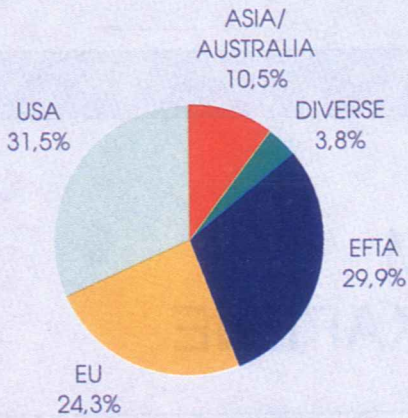
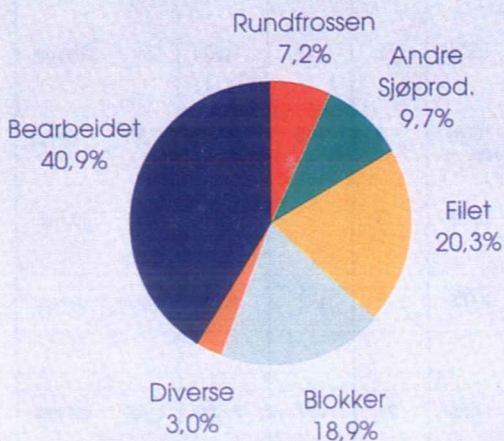
Tapt på valuta

Frionors viktigste internasjonale konkurrenter er Nestlé og Unilever og følgelig ingen «smågutter» å bryne seg på. I fjor hadde konsernet en omsetning på nærmere 2 milliarder kroner. Overskuddet var 35 millioner kroner. Konsernet kan også vise til pluss i første kvartal av 1995 og noterte seg for pene 8,4 millioner i overskudd før skatt.

– Men vi har tapt en del på det urolige valutamarkedet. 94 prosent av omsetningen går til markeder utenfor Norge. Kursfallet på amerikanske dollar, italienske lire, britiske pund og svenske kroner har betydd et tap på 4 millioner kroner, mener Rogde. Han regner dessuten med å ha tapt 1 million på de økte tollbelastningene av frosen fisk til Sverige, Østerrike og Finland. – Jeg håper og tror at det er mulig å komme frem til en

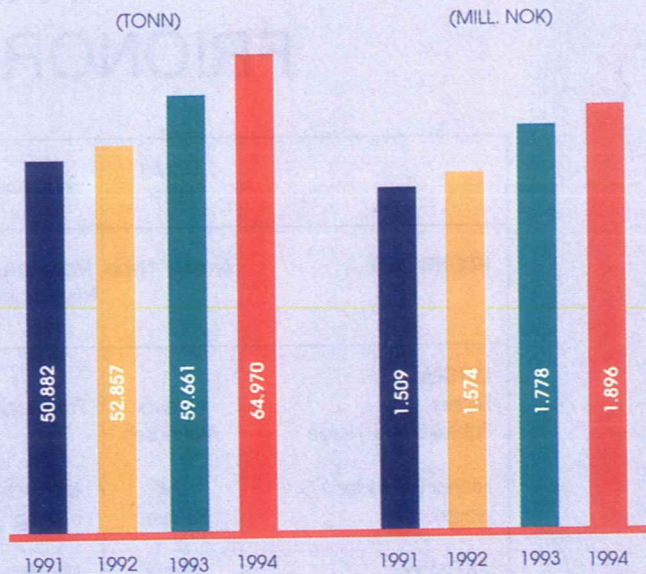
KONSERNETS OMSETNING
I VERDI FORDELT PÅ
MARKEDSOMRÅDER 1994 (%)KONSERNETS OMSETNING
I KVANTUM FORDELT PÅ
PRODUKTGRUPPER 1994 (%)

rask avtale med EU om tollfrie kvoter, sier informasjonssjefen.

Satser i Danmark

– Frionors strategi er å etablere sin egen produksjon både i Europa, Asia og Nord-Amerika. Nylig ble Frionors danske datterselskap stiftet. Det skjedde ved at konsernet kjøpte opp sin egen agent Thai – Den som nå har fått navnet Frionor Danmark A/S. Det er her snakk om produkter med basis i eksotisk fisk og skalldyr. Meningen er

at Frionor gjennom det danske datterselskapet skal styrke sin posisjon på cateringmarkedet, men vurderer hele tiden en sterkere satsing i dagligvarehandelen. Konsernet har hatt hellet med seg i lanseringen av asiatiske produkter som innbakte kjempereker og blekksprutinger i Danmark. Dessuten har introduksjonen av Fish and Chips i hurtigmat-markedet vært svært vellykket. Rogde opplyser at man planlegger en kraftig økning i

KONSERNOMSETNING I KVANTUM
OG VERDI

produkttilbudet. I tillegg til de nevnte asiatiske produktene vil danske cateringkunder bli tilbudt et omfattende utvalg av Frionors «Ishavsprodukter».

For dyr norsk fisk

Parallellt med økt satsing utenlands skjærer Frionor ned på egne produksjonsbedrifter i Norge. Trolig vil man avvikle produksjonen i Alta. – Dette skyldes rett og slett at vi har problemer med å selge norsk fisk fordi den er blitt for dyr, sier Rogde. Kun halvparten av Frionors totale råstoff er norsk fisk. For konsernet er internasjonalt. Det skjønner vi godt når vi vet at det har etablert egen virksomhet i hele 30 land, samt at datterselskaper finnes i Norge, Danmark, Sverige, Sveits, Tyskland, Storbritannia, Frankrike, USA, Australia, Thailand og Singapore.

Industrikultur

Frionor mener at det ikke lenger er tilstrekkelig å være markedsføringskanal. – Vi må sikre oss at vi får mer ut av fiskeressursene våre og at norsk kompetanse blir utnyttet globalt. Vi trenger en

sterkere industrikultur i Norge. Strategiske allianser med blant annet eierfelleskap er redskapet for å sikre større verdier og langsiktig inntjening for norske interesser, sier Rogde.

Ny situasjon

Frionor mener at det nå er på høy tid å handle. Da vi sa nei til EU skapte vi samtidig en helt ny situasjon som gjør det vanskeligere for oss i flere viktige markeder. – Dette vil vi slite med uansett om

forhandlingene vil gi oss tollfrihet til Sverige, Finland og Østerrike. Fortsatt vil vi ha store problemer med å konkurrere effektivt i de øvrige EU-landene med foredlet fisk pakket i Norge. Derfor vil vi satse på integrerte norskeide foredlingsanlegg bak tollmurene, sier informasjonssjef Per Terje Rogde.

FG Per-Marius Larsen

FAKTA OM FRIONOR-SELSKAPENE

	Daglig leder	Virksomhet	Markeds-segmenter	Eier-andeler	Antall ansatte	Endring i antall (1994)	Om-setning i tonn	Om-setning i verdi
FRIONOR A/S	Svein G. Nybø	Morselskap/ Hovedkontor	Det./Storhush./ Industri		57	+ 4	36.235	NOK 1.006 mill.
EUROPA								
Frionor Fabrikker A/S, Norge	Oddvar Amundsen	Produksjon		100%	197	+ 6	12.223	NOK 229 mill.
Frionor-Produkter A/S Norge	Leif Stråtveit	Markeds- føring	Det./Storhush.	50%	71	+ 5	17.439	NOK 440 mill.
AB Frionor Sverige	Bengt Baron	Markeds- føring	Det./Storhush.	100%	52	+ 3	9.224	SEK 316 mill.
Frionor (England) Ltd. England	Graham Reeves	Markeds- føring	Det./Storhush./ Industri	100%	3	+ 3	2.288	GBP 6 mill.
Frionor France SARL Frankrike	Jean-Pierre Caron	Markeds- føring	Det./Storhush.	100%	5	-	1.044	FRF 49 mill.
Frionor Tiefkühl- Produkte GmbH Tyskland	Pål Berger	Markeds- føring	Heimdienst/ Storhush.	100%	5	+ 1	1.244	DEM 10 mill.
Frionor AG Sveits	Max Schmid	Markeds- føring	Det./Storhush.	70%	21	+ 1	8.502	CHF 44 mill.
USA								
Frionor USA Inc.	Charles B. Dillon	Markeds- føring Produksjon	Det./Storhush.	100%	167	+25	16.602	USD 71 mill.
ASIA/AUSTRALIA								
Frionor (Thailand) Ltd. Thailand	Malcolm Mulhern	Produksjon		100%	348	+12	1.916	THB 277 mill.
Frionor Asia Pacific Pte. Ltd. Singapore	Harry V. Clark	Markeds- føring	Det./Storhush.	100%	6	+ 1	7.326	SGD 54 mill.
Frionor Australia Pty. Ltd. Australia	Bruce Strange	Markeds- føring	Det./Storhush.	100%	16	+1	5.134	AUD 34 mill.

Aqua Nor 95

den største noensinne

Årets akvakulturmesse i Trondheim blir den største noensinne. Midt i juni var hver eneste kvadratmeter utstillingsgolv i Nidarøhallene solgt. Etter nølere kan i beste fall håpe på en plass i en plasthall utendørs. Det har meldt seg 210 forskjellige utstillere. Av disse er 35 utenlandske fra 18 land. Direktør Odd Berg i stiftelsen Aqua Nor venter storinnrykk av besøkende og det er ikke lenger et hotellrom å oppdrive i Trondheim sentrum.

– I år må vi ta i bruk studentbyen på Moholt, tre folkehøgskoler og kurscenteret til Sivilforsvaret. Vi har reservert hotellsenger i fire miles omkrets rundt Trondheim. Det betyr blant annet Orkdal, Stjørdal og Verdal og helt nord til Støren, sier Odd Berg.

De fleste av årets utstillere er norske firmaer som leverer utstyr og tjenester til oppdrettsnæringen. De mest langveisfarende kommer fra Japan, Australia og USA og Canada. For første gang er også Russland representert på Aqua Nor med en egen stand.

– I tillegg er mange europeiske land med og jeg regner med at Chile sender en stor delegasjon til Trondheim, selv om landet ikke har egen stand på messen. Mange kommer først og fremst for å delta på seminarer som går hver dag parallelt med Aqua Nor, sier Berg.

Seminarer under årets messe er et samarbeid mellom stiftelsen Aqua Nor og European Aquaculture Society. Det hele blir lagt opp som en stor konferanse med tittelen; Aquaculture Europe. Denne blir arrangert annen hvert år og samler forskere, offentlige myndigheter og bransjefolk. Det er første gang den blir lagt til Trondheim.

– Vi regner med at det vil delta mellom 600 og 700 personer fra bortimot 60 forskjellige land på konferansen. Den blir avviklet med plenumsamlinger og seksjonskonferanser på Norges Tekniske Høgskole. Det vil bli satt opp busser mellom konferansehallen og NTH. Konferansen vil gå hver dag under messen, sier Berg.

Tema for årets konferanse er kvalitet. Oppdrettsnæringen er raskt voksende over hele verden og når stadig nye markeder. Det betyr et voksende behov for at oppdrettsarter som fisk og

skjell når den samme kvalitet som ville arter. Konferansen blir innledet av David Rackham fra Hydro Seafood i Skottland. Emner som blir tatt er etiske kvalitetsnormer innen akvakultur, ny teknologi, ernæring og genetisk forskning. Konferansens siste dag er viet en bred debatt mellom oppdrettere, forskere, veterinærer og andre om forbedringer innen produksjonen av lakseprodukter med vekt på ernæring, helse, førsammensetninger, smoltkvalitet og drift av oppdrettsanlegg.

Samarbeidet mellom Aqua Nor og European Aquaculture Society betyr at årets messe blir kanskje enda mer interessant enn tidligere år, både for deltakere og publikum. I 1993 besøkte omlag 14.000 personer Aqua Nor. I år regner arrangørene med oppimot 20.000 personer. Det meste er klart til åpning 9. august. Det gjenstår kun små detaljer før Odd Berg og Co kan ønske utstillere, konferansedeltakere og publikum velkommen til Aqua Nor 95.

Kontrollverkets inspektører på skolebenken:

Vil forbedre ressurskontrollen ved landing

I løpet av sen vinteren og våren har samtlige distriktssjefer, inspektører og saksbehandlere i Kontrollverket gått på kurs for å styrke kompetansen innenfor områdets ressurskontroll. – Et hovedmål har vært at de som er gjenstand for kontrollene føler at de blir behandlet på en rettferdig og lik måte under gjennomføringen av kontrollen, og ved en eventuell oppfølging, sier fagkonsulent Bjarne Schultz ved Fiskeridirektoratet, Avdeling for kvalitetskontroll.

I tråd med klare politiske prioriteringer fortsetter Fiskeridirektoratet arbeidet med å effektivisere ressurskontrollen på sjø og land. Siden februar i år har Kontrollverket arrangert samlinger der samtlige av etatens inspektører er blitt kurset i utøvelsen av ressurskontroll. De har videre fått innblikk i påtalemyndighetens og rettsapparatets oppfølging og behandling av anmeldte overtredelser.

Men kurset har i all hovedsak vært praktisk anlagt, forteller Bjarne Schultz. Gjennom oppgaveløsning har inspektørene fått en innføring i kontrollplanlegging, rapporteringsrutiner og bevis-sikring.

Videre er det lagt stor vekt på at tjenestemennene skal gjennomføre sin kontroll på en saklig, profesjonell og grei måte, sier Schultz. Han viser i den sammenheng til at ulike former for trakassering kan forekomme når våre inspektører utøver offentlige kontroller.

Kursene for inspektørkorpset har vært arrangert i tre omganger og på forskjellige steder langs kysten. Arrangørene har lagt vekt på at det har vært deltakere fra hele kysten på alle samlingene.

– Kostnadene er kanskje blitt noe høyere enn de ellers ville blitt. Men det er prisen vi måtte betale for å nå vår faglige målsetting om en mest mulig lik kontrollpraksis når inspektørene vender tilbake til sine respektive tjenestesteder, forklarer Bjarne Schultz.

Inspektørkorpset i Kontrollverket teller i dag omlag åtti tjenestemenn spredt langs hele kysten. I tillegg har Kontrollverket fem distriktskontorer. Ved fire av disse kle det i fjor tilsatt en egen ressurskontrollkoordinator.

Distriktskontorene har ansvaret for ressurskontrollene i sitt distrikt. Det innebærer planlegging, koordinering og gjennomføring av den daglige

Kontrollverkets inspektører har vært på kurs i gjennomføring av landingskontroll. – Vårt mål er at kontrollene skal skje på en saklig, profesjonell og grei måte, sier fagkonsulent Bjarne Schultz i Fiskeridirektoratet.

kontrollen, herunder oppfølging av eventuelle lovbrudd. De ansatte ved distriktskontorene har derfor gjennomgått en noe utvidet utgave av kurset i gjennomføring av ressurskontroll.

Ifølge Bjarne Schultz har tilbakemeldingene fra deltakerne på kurset vært positive.

– Når vil så næringa selv merke resultater av kursvirksomheten i form av hyppigere og mer effektiv kaikontroll?

– Forhåpentligvis har vel næringa allerede merket resultatet av den intensiverte ressurskontrollen som Fiskeridirektoratet har gjennomført. Og vi har allerede fått positive tilbakemeldinger fra våre kontrollobjekter. Tross alt arbeider vi der jo alle for det felles mål å forvalte fiskeriene slik at en opprettholder bærekraftige fiskebestander – også på sikt, sier Bjarne Schultz.

Norge får verdens største og beste kystradionett

Innen to år skal alle norske kystradiostasjoner være koblet sammen i et nettverk. Systemet, som blir verdens største i sitt slag og skal leveres av Oslo-bedriften Garex AS, vil gjøre det mulig å formidle telefonsamtaler automatisk i begge retninger mellom skip og land.

Automatisering sparer kostnader, og overgangen til automatisk fjernvalg vil føre til at det blir betydelig billigere å bruke radiotelefon. Det regnes med at takstene for radiotelefonensamtaler vil bli redusert med hele 80 prosent og at minstetaksten blir omtrent som for mobiltelefon, ca. kr. 2,20 pr. minutt.

Nytt stasjonsutstyr

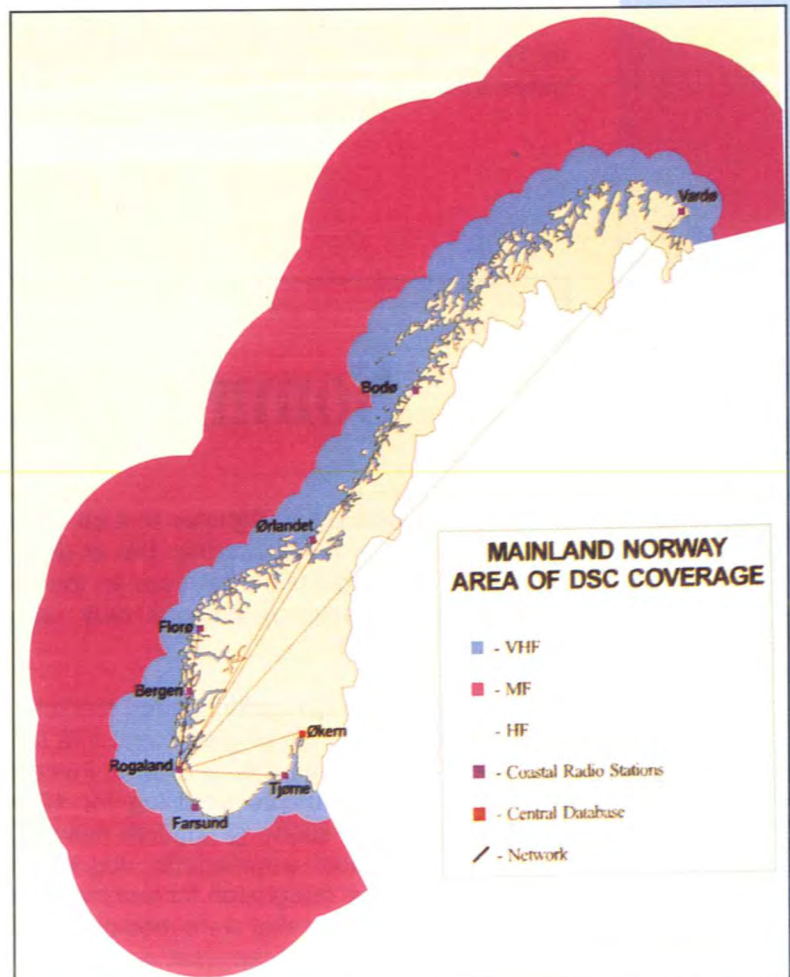
Den politiske beslutningen om å opprettholde et desentralisert kystradiomønster har gjort det påkrevet å koble alle åtte kystradiostasjonene sammen i et nettverk. All kommunikasjon i nettverket blir knyttet sammen med en informasjonsdatabase på Rogaland Radio. Det nåværende stasjonsutstyret, som også i sin tid ble levert av Garex, vil bli avløst av terminalbord med skjerm.

Når alle kystradiostasjonene er satt i drift, vil det på landsbasis være 400 radiokanaler med kapasitet til å formidle 160 samtaler samtidig, både automatisk og manuelt assistert av inntil 30 ekspedisjonsplasser. Effektiv utnyttelse av linjennettet, blant annet ved komprimering av tale i 64 Kbit- eller 2 Mbit-linjer, bidrar til å redusere kostnadene for linjeleie.

Ekspedisjonsutstyret skal tilknyttes Telenors faktureringsystem på Økern i Oslo, blant annet med henblikk på automatisk debitering av samtaleavgifter.

Bedre vakthold

Innføringen av det nye globale nødmeldingssystemet GMDSS, Global Maritime Distress and Safety System, er en av hovedgrunnene til at kystradiotjenesten nå moderniseres. Kjernen i det nye systemet er signaleringsprotokollen DSC,

Slik ligger åtte kystradiostasjoner spredt langs kysten. På grunn av nettverkstrukturen kan alle stasjonene formidle alle samtaler, utansett hvor skip eller landabonnet befinner seg.

Digital Selective Calling, som gjør det mulig å formidle signaler automatisk i alle retninger mellom skip og land og fra skip til skip. DSC inngår som krav på nye skip, fra 1999 også på alle eldre skip, og er implementert i det nye systemet, Garex 220.

DSC gjør det mulig å sette opp samtaler automatisk i begge retninger mellom skip og land og å overføre posisjonsdata for skipene til databasen på Rogaland Radio. Dette vil forenkle oppsetting av samtaler fra land, og posisjonsdata og annen viktig informasjon kan gjøres tilgjengelig for hovedredningsentralene, som kan være tilknyttet nærmeste kystradiostasjon.

Fordi alle kyststasjonene er koblet sammen i et nettverk, vil i prinsippet alle anrop fra sjøen kunne

besvares av alle ledige kystekspeditører. Et automatisk køsystem gjør det mulig å fordele trafikken mellom kyststasjonene samt å avlaste en eller flere stasjoner for alminnelig trafikk når de er engasjert i nødssituasjoner.

Garex-systemet inkluderer opsjoner for kringkasting av meldinger for navigasjon, stormvarsling og annet til sjøfarende. Anvendelse av flerfunksjonelle dataskjermer gjør det mulig for kystekspeditørene å hente frem data fra skipsregistre og andre databaser.

Det første Garex 220-systemet blir utplassert på Tjøme Radio i sommer. Det er en «interimsutgave» som skal gi driftserfaringer.

Eksportpotensiale

Garex eksporterer mer enn 80 prosent av produksjonen. Selskapet leverer også kommunikasjonsutstyr til luftfartssektoren og har gjennom årene levert mer enn 400 systemer verden over. Ett av de siste er til den nye lufttrafikk-kontrollsentralen i Røyken.

Kystradiostasjoner er levert blant annet til Island, Sverige, Tyrkia, Singapore og Taiwan. GMDSS er et globalt system, og utviklingen av det nye kystradiosystemet har ytterligere styrket Garex' posisjon på verdensmarkedet. Selskapet har derfor fortsatt stort eksportpotensiale.

Sommerfiske for ungdom

Sommerjobb og muligheter til å bli kjent med en spennende næring. Det er tilbudet Fiskeridepartementet som en landsomfattende prøveordning vil tilby ungdom i sommer.

– Det er viktig at reguleringene i torskefiskeriene ikke hindrer ungdommen i å få forsøke seg i næringa. Derfor innfører Fiskeridepartementet en prøveordning for 1995 som igjen skal kunne gi ungdom muligheten til fiske som sommerjobb. Jeg håper også at denne muligheten for sommerfiske som vi nå innfører skal være med på å styrke rekrutteringa til fiskeryrket og til fiskerinnæringa generelt, sier fiskeriminister Jan Henry T. Olsen.

Den nye ordninga med sommerfiske for ungdom gjelder fra 19. juni til 18. august, og omfatter ungdom mellom 15 og 25 år. De som deltar i ordninga får anledning til å fiske torsk og hyse for salg med stang og håndsnøre, juksamaskin, garn med samlet lengde på inntil 210 meter, liner med inntil 300 angler og inntil 10 teiner eller ruser. For de fleste andre fiskeslag er det allerede anledning til å fiske for salg. Det gjelder egne regler for fisket etter sild.

Det er en forutsetning at de som deltar i sommerfisket for ungdom ikke har adgang til å delta i det ordinære fisket etter torsk og hyse med eget fartøy. De båtene som skal benyttes trenger ikke å være registrert som fiskebåter, men de må være mindre enn 10 meter.

Ungdom som ikke fyller 15 år i 1995 kan bare fiske for salg med stang, håndsnøre eller juksamaskin. Denne begrensningen er satt ut fra sikkerhetsmessige grunner. De som vil delta i ordninga henvender seg til fiskerirettlederen i kommunen eller til fiskerisjefen i fylket. De melder seg på ved å fylle ut et eget skjema og blir tildelt et eget registreringsnummer som skal brukes når de selger fangsten. Salg av fangst skjer på ordinær måte ved levering til godkjente kjøpere. Her blir alle gjeldende avgifter trukket, men dersom ungdommens samlede inntekt i 1995 er under frikortgrensen, blir skattetrekket tilbakebetalt.

Fiskeridepartementet sender nå ut en egen brosjyre om ordninga, som blir tilgjengelig hos fiskerisjefene og fiskerirettlederne. Her blir de sikkerhetsmessige forhold omtalt, og fiskerirettlederne gir ytterligere orientering. Alle deltakere plikter å sette seg inn i de sikkerhetsbestemmelsene som gjelder.

– Det er spennende å fiske, men det kan også være farefullt. Derfor er det viktig at alle ungdommene som deltar i ordninga utviser den forsiktighet som er nødvendig. Hver enkelt må sørge for at såvel båten som utrustninga er i forsvarlig stand. Det er mitt håp at den nye ordninga både skal bli en sommerjobb som gir god inntekt og vekker interessen for videre satsing i fiskerinnæringa, sier fiskeriminister Jan Henry T. Olsen.

Tilrådingar frå Reguleringsrådet

Reguleringsrådet vart samde om at fisket etter havmakrell i ringnotgruppa vert mellombels stansa og vert tilrådd opna igjen 21. august. Flåten blir regulert med separerte fartøyskvotar nord og sør for 62 gr. N innanfor ein samla gruppekvote for dei to områda på i alt 175.306 tonn.

Fleirtallet i Reguleringsrådet gjekk inn for å tildela trålarane ein gruppekvote på 4.400 tonn makrell, som utgjer same andel av totalkvoten som i fjor. Fisket blir avvika med maksimalkvotar regulert med turkvotar med konsumkrav, fastsett i samråd med Norges Fiskarlag og Sør-Norges Trålerlag. Trålfisket etter makrell vert tilrådd opna 15. oktober med påmeldingsfrist 1. oktober.

For å hindre at gruppekvoten vert overfiska på bakgrunn av ein stadig auke i fangstkapasiteten for dei minste fartøya, tilrår eit einstemmig reguleringsråd at kystnotgruppa vert tildelt ein gruppekvote på 20.000 tonn, og at fisket i kan stoppast når gruppekvoten er berekna å ville verta oppfiska. Notfartøy under 13 meter og fartøy som fiskar med dorg, harp eller garn vil likevel ikkje verta stoppa sjølv etter at gruppekvoten er tatt. Likeins kan eventuelle tradisjonelle kystnotfartøy over 13 meter halda fram etter nærare fastsette vilkår som vert fastsett i samråd med Norges Fiskarlag.

Sei og hyse andre halvår

Etter framlegg frå Norges Fiskarlag slutta Reguleringsrådet seg til å auke maksimalkvoten for trålarane frå 1.500 til 1.800 tonn i seifisket nord for 62 gr. N. Notfisket etter sei er så vidt kome igang og Reguleringsrådet ber Fiskeridirektøren fylgja utviklinga i fisket og koma med framlegg til endringar i reguleringsopplegget for å sikre at den norske seikvoten blir tatt. Totalkvoten for Noreg nord for 62 gr. N er på 160.000 tonn. Rest ved utgangen av mai var på omlag 90.000 tonn.

Reguleringsrådet drøfta nokre mindre endringar i reguleringsopplegget for hyse. Norges Fiskarlag sette fram forslag om å auke fartøyskvoten for trål med 25 tonn, i tillegg til å oppheva maksimalkvoten for konvensjonelle fartøy. Båe framlegga vart samstemmig tilrådd av Reguleringsrådet med bakgrunn i utnyttinga i hysfisket til nå.

Lodde, Trondheimsfjordsild og rognkjeks

Den norske kvoten av lodde ved Jan Mayen, Island og Grønland er på 157.000 tonn. Reguleringsrådet tilrår at sommarloddefisket startar 10. juli for alle konsesjonspliktige ringnotfartøy.

Reguleringsopplegget for årets loddefiske i vestlege farvatn fylgjer stort sett reguleringsopplegget frå i fjor.

Kystsildfisket i Trondheimsfjorden er på retur og Havforskningsinstituttet tilrår kraftig reduksjon i fisket for 1995. Reguleringsrådet slutta seg til Fiskeridirektørens framlegg om ein totalkvote på 400 tonn. Det vert også tilrådd konsumkrav, men Norges Sildeslagslag får fullmakt til å avvika eit fiske med tilgjenge til oppmaling. Fisket vert starta når utøvelsesmessige og omsetnadsmessige tilhøve er tilfredsstillande.

Reguleringsrådet tilrår at det vert innført ei minste maskevidde på 267 mm i fisket etter rognkjeks i dei tre nordlegaste fylka, gjeldande frå 1. januar 1997.

Leverandør
av is til
fiskeflåten

**EGERSUND
ISFABRIKK**

Aksjeselskap

Postboks 100, 4371 Egersund
Tlf. 946 72 464, fax 51 49 20 85
Døgnservice

**Akvariet i Bergen
er med rette stolt
av sitt nye tilbygg . . .
og VI har utført arbeidet**

Grunn- og betongarbeid er utført av:

Terje Larsen

ENTREPRENØRFORRETNING A/S

5110 FREKHAUG

56 17 85 44

FAX 56 17 76 82

Totalentrepriser • Hovedentrepriser
Grunnarbeid • Betongarbeid

Rørleggerarbeidet er utført av:

ANDERS ØGREVSTAD
ENERGI & SANITÆR

Vestre Torvgt. 11/18, 5015 Bergen - Telefon: 55 90 09 10 - Telefax: 55 90 06 08
Rørleggervakt 94 68 96 07

Tømmer- og snekkerarbeidet er utført av:

Vi har prosjektert, produsert og montert glassfasaden:

BOLSETH GLASS

FASADER - GLASSTAK - VINDUER
. . . for kvalitet og trygghet

Postboks 173 - 6860 SANDANE
Tlf.: 57 86 57 44 - Fax: 57 86 62 70

*gå mann
kor flink
di e' . . .*

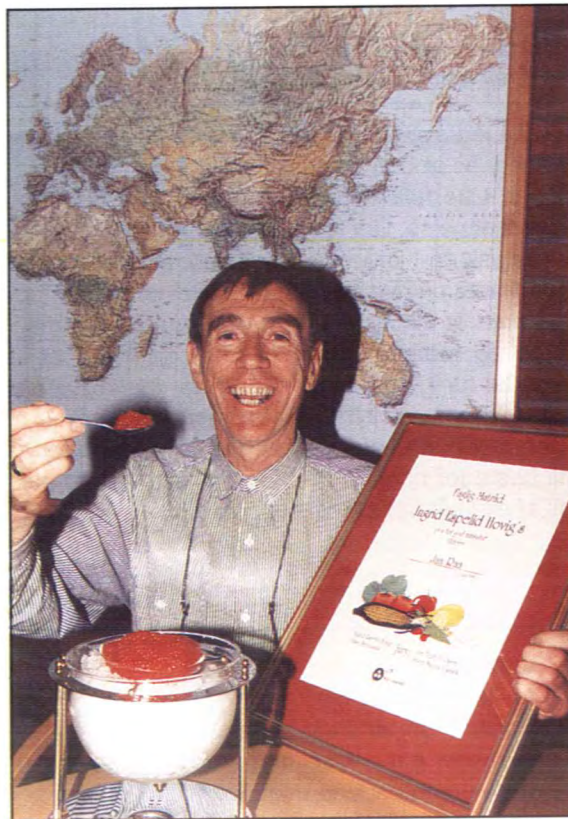

Jan Raa fikk Espelid Hovigs Matkulturpris

Reiser til Kina for å fylle opp idébanken

Av Bjørn Tore Forberg

Denne prisen er jeg virkelig glad for, sier professor Jan Raa ved Fiskeriforskning i Tromsø. 1. juni ble han tildelt Ingrid Espelid Hovigs matkulturpris for 1995. Det er Raas evne til å skape entusiasme for fisk som mat og for norsk kystkultur som ligger til grunn for tildelingen. Sjekken på 25.000 kroner som fulgte med prisdiplo-met, skal han bruke til en Kina-reise, for å hente idéer til videre fiskeriforskning – på tvers av alle mulige grenser.

Kaviar laget av enzymatisk rensed lakserogn hører med til delikatessene Jan Raa har bidratt sterkt til å utvikle. Her er han fotografert med kaviar og prisdiplom.

Det som særpreger Jan Raa – bortsett fra en fabelaktig evne til å skape entusiasme – er at han med grunnlag i en allsidig og solid vitenskapelig base, hele tiden krysser grenser og finner overraskende løsninger. Det var derfor helt i sin orden at grønnsaksdyrkeren og læreren fra Raa utenfor Bergen ble professor, doktor og nestor innen norsk fiskeriforskning, med ståsted i Tromsø og hele kloden som arena. I flammende foredrag i Santiago eller Båtsfjord trekker han raskt linjene fra de mikrobiologiske sannheter, via ny teknologi tilpasset praktisk bedriftsøkonomi til kulinariske matretter knyttet til fisken og alle dens herligheter.

Fisk er delikatesse – en sunn delikatesse

– Det er mye snakk om at fisk er sunt, og det er sant. Men mitt budskap er først og fremst at fisk og sjømat er god og delikat mat. Det er som delikatesse at fisk er i sterk økning som matprodukt internasjonalt. Og det er i dette hyggelige perspektivet at vi i kystnorge disponerer ressurser som det i økende grad vil være mangel på og etterspørsel etter globalt. At fisk er sunt gjør bare det hele enda hyggeligere. Men det er ikke slik at folk går i fiskebutikken i stedet for å gå på apotek.

Sier Jan Raa. Vel vitende om at den delen av fiskeriforskningen han har vært med på initiere, nettopp er stor leverandør til farmasøytisk industri. Og det er ikke minst i den forbindelse at han bruker matkulturpengene til en Kina-reise.

Fiskeriforskeren vil lære av kineserne

– Gjennom årtusener har mennesker – og ikke minst kineserne – erfart at det er sammenheng mellom kostholdet, ei god helse og et langt liv. I

kinesisk kultur har man ivaretatt dette i tradisjonene for livsstil, kosthold og naturmedisin. Jeg reiser til Kina med et åpent sinn og uten konkrete mål. Men jeg er helt sikker på at 14 dagers nysgjerrighet blant kinesere vil gi resultater etter at jeg har vendt tilbake til forskningen i Norge, sier Jan Raa.

En god del erfaringer er allerede gjort i den sammenheng. Et eksempel er soppen shitake som kineserne bruker i kostholdet for å bekjempe eller unngå infeksjoner. Shitake inneholder glukaner av samme type som brukes i norske fiskevaksiner og i helseforebyggende fôr til laks og griser. Det er forøvrig mye god naturmedisin i kimen av vestens farmasøytiske forskning, sier prisvinneren som et øyeblikk lar seg bevege et godt stykke bak postulatet om fisk som delikatess og nytelse.

Ingrid Espelid Hovig et fremragende eksempel

– Det jeg synes er spesielt morsomt med denne prisen, er at den ikke kommer fra min egen fagkrets. Like fullt oppfatter jeg den som en faglig anerkjennelse. Det jeg arbeider med innen mikrobiologisk og biokjemisk forskning, er direkte relatert til mat og matprodukter. Og det er ingen gruppe som er viktigere enn kokkelaug, feinsmeckere og matjournalister når det gjelder å sette trender for kosthold, sier Jan Raa. Ingrid Espelid Hovigs innsats i NRK fjernsynet i mange år er et fremragende eksempel på hva som kan utrettes til beste for norsk matkultur, og dette er grunnen til at matkulturprisen ble opprettet.

Moral i forvaltningen og nye kulinarier

Da han kom til Tromsø i 1972, ble han slått av fiskerinæringa bare forsynte seg aller øverst i ressursfatet. Man tok vare på 40% av fisken mens resten gikk til spille. – Jeg vil understreke at jeg slett ikke har vært alene om den forskningen som har fått denne utviklingen til å snu. Men jeg la opp til en filosofi som har blitt stående som sentral for den utviklingen vi har hatt. Mitt syn har vært at vi i tillegg til et samfunnspolitisk og bedriftsøkonomisk, også måtte få inn et moralsk aspekt i forvaltningen av havets ressurser. Etterhvert har vi fått en bioteknologisk industri som kapasitetsmessig er i stand til å utnytte nær sagt 100% av det biologiske materialet som tas opp av fiskeflåten og av det som produseres i oppdrettsnæringa. Vi har fått fiskevaksiner og fiskefôr som gjør det mulig å drive fiskeoppdrett i stor skala, og i forhold til en maktkulturpris må vi selvsagt ta med laksekaviaren. Tidlig kjønnsmodning var et problem for lakseoppdretterne, og rogn var et stort avfallsprodukt. Fra annen bioteknologisk forskning hadde vi allerede enzymene som kunne brukes i effektiv produksjon av laksekaviar som nå er et svært godt betalt delikatessprodukt. I tillegg brukes enzymer til å fjerne seige hinner på akkar, fjerne skjell på hysefilet med skinn og til å fjerne kveis på torskelever. Dette er alt sammen prosesser som bygger på samme grunnidé og som i dag er blitt et kjennemerke på den bioteknologiske industri i Tromsø. Felles for dette er at det oppstår nye kulinarier på havets festbord, sier den nybakte innehaveren av Ingrid Espelid Hovigs Maktkulturpris.

J. 80/95

(J. 181/94 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fisket etter hyse med konvensjonelle redskap unntatt not nord for 62° N i 1995.

J. 81/95

(J. 73/95 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av trålfiske etter torsk og hyse nord for 62° N i 1995.

J. 82/95

(J. 69/95 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om fiske etter reker – stenging av område i fiskevernsonen ved Svalbard, Svalbards territorialfarvann og indre farvann.

J. 83/95

(J. 74/95 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fiske med torsketrål og snurrevad – Steng

ing av områder i Barentshavet og på kysten av Finnmark utenfor 4 n. mil.

J. 84/95

(J. 135/94 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fiske med torsketrål og snurrevad – Stenging av områder i fiskevernsonen ved Svalbard.

J. 85/95

(J. 83/95 UTGÅR)

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fiske med torsketrål og snurrevad – Stenging av områder i Barentshavet og på kysten av Finnmark utenfor 4 n. mil.

J. 86/95

(J. 52/94 UTGÅR)

Forskrift om regulering av fiske med snurrevad – Stenging av område på kysten av Finnmark innenfor 4 n. mil av grunnlinjene.

Ei sild, og ei til

II. Island sildefisket-utviklingen av en norsk sølvgruve

Når det gjelder sild, og særlig den sild som gyter om våren på norskekysten, har den vekslinger av forskjellig karakter. Enten forsvinner den fullstendig fra et gyteområde og dukker opp et annet sted, mens vandringsmønsteret tar en ny flukt. Disse sildeperiodene hadde utviklet mange hypoteser, som Victor Øiestad har gitt en fin oversikt over i Fiskets Gang nr., 1994. Slike forsvinningsnumre var en katastrofe i gamle dager, med en lite mobil fiskeflåte. I 1870 forsvant silda fra de tradisjonelle vårsildfeltene sør for Bergen, i en periode da kapitalieringen av fisket holdt på å overta for bygdeøkonomien og naturalhusholdet. Storsilda dukket opp i Nord-Norge – og på Island! Her utviklet det seg en svær næring som gikk fra seil til damp, fra fjord til fiske med drivgarn og snurpenot tilhavs, og industriell opparbeiding av silda.

Den andre typen vekslinger er mer «snikende»: silda søker trofast til sine vante gyteplasser, men fangstene varierer over kortere perioder. Denne type vekslinger er mer generell for alle de viktige sesongfiskeriene. Det var i et vanskelige øyeblikk for sildebefolkningen i sør og torskebefolkningen i nord at den unge norske havforskning slo i bordet med en undersøkelse som forklarte disse vekslingene. Undersøkelsen vakte oppsikt internasjonalt og førte fiskeriforskningen inn i en ny utvikling.

Neste artikkel handler om denne undersøkelsen. I tillegg til det sosiale aspekt var havforskerne dengang internasjonalt motivert, etterat Det Internasjonale Råd for havforskning (ICES) ble stiftet i 1902. Den nasjonale bevegelse som endte med unionsopløsningen med Sverige i 1905 var også en drivkraft for de fleste. Men allerede før den store forskningsavsløringen om de store vekslingene forelå arbeidet fiskeridirektør og havforskningsdirektør Johan Hjort, fra første stund meget aktivt for den praktiske utvikling av et norsk

havfiske, som han mente ville jevne ut de store vekslingene i fisket.

En av hans medarbeidere, Hjalmar Broch, karakteriserer Hjort slik:

«Noe av det som ikke minst stimulerte vårt arbeid i de gamle laboratoriene, var Hjorts store evne til å gi hver av oss en følelse av at vi arbeidet fritt og selvstendig med våre oppgaver. Samtidig holdt han oss stadig i kontakt med det praktiske liv og inntok derved noe av en særstilling i den tiden».

Den norske vårsildperioden 1808 – 1870

I 1808 dukket vårsilden opp igjen på kysten av Sør-Vestlandet, samtidig som den forsvant fra Bohuslån. Den gytte i området fra Bergen sørover mot Stavanger hver vår til den plutselig forsvant omkring 1870. I løpet av denne sildeperioden ble den økonomiske strukturen i fisket endret fra å inngå i naturalhusholdet og bygdeøkonomien til fremveksten av en handelskapitalisme og dannelsen av sildebyene Haugesund og Stavanger.

Tidligere fiskeridirektør Klaus Sunnanå skriver interessant om denne utviklingen i artikkelen «Fisket og den økonomiske utvikling på Vestlandet i fyre hundradåret». Dette sildefisket utviklet seg fra en bygdenæring med garn. Fra 1820 kom landnoten i bruk, først på bygdene. Etterhvert ble notfisket, som var både kapitalkrevende og trengte stort mannskap, det var 21 mann i et notlag, overtatt av handelskapitalen i de større byene eller rike bygdefolk. «Nothundene» var stort sett ubemidlede fattigfolk, mens garnfolk måtte stille med garn for å få delta.

I 1845, da dette fisket var på sitt høyeste, deltok 22 000 mann, 15 000 med garn og 7 000 med not. Men fangsten var ikke så imponerende, 700–900 000 hektoliter, som i sin helhet ble saltet

i tønner. Eksporten av saltet sild varierte i denne perioden mellom 270 og 600 tusen tønner salt-sild, med de beste fangstene i perioden 1845–49. I tidligere tider skyldte man ofte på ugudelighet, usedelighet etc. når fangstene varierte, mens man i nyere tid har vurdert værforhold og varierende deltagelse i fisket. Men var det hele forklaringen?

Da fisket brått tok slutt i 1870 mistet mange bygdefolk gardene sine, som var satt i pant ved lån til notbruk. Handelskapitalen, som hadde fått flere bein å stå på, bl. skipsfart, hadde ressurser til å utruste fartøyer, først seilskuter, senere dampskip, til de «nye» sildefeltene i Nord-Norge – og på Island!

Nordafør var det fremdeles feitsild, og dette fisket fra Trøndelag og nordover foregikk en lang periode. Men i 1866 kom det innsig av storsild til Nord-Norge. Dette fisket er det først og fremst landsdelens folk som står for. Sørfra kom det i 1870 500 oppkjøpsskip for å salte sild. Men notlag fra det sørlige vårsilddistrikt etablerte seg også i den hektiske sildeperioden i Nord-Norge. Disse fiskerne, som måtte være hjemmefra halvårsvis, ble rene yrkesfiskere. Fisket med garn forsvant helt.

den norske fjorden på Island. De norske seilskutene jakter, galeaser og skonnerter kom i begynnelsen av denne Islandperioden nesten utelukkende fra Sør-Vestlandet, der silden helt hadde forsvunnet. De forskjellige grupperinger slo seg ned i forskjellige fjorder på øst og nordkysten av Island. De bygslet land og bygget kaier, saltboder og hus. De brukte islendinger som stråmenn når de skaffet seg grunn. De norske fiskerne skulle betale «hospitalskatt» pr. tønne saltsild. For å drive med landnot inne i fjordene var det nødvendig med islandsk statsborgerskap. Dette kostet noe, men de norske tok ikke særlig alvorlig på de islandske lovene, og de lokale islandske myndigheter så i begynnelsen gjennom fingrene med overtredelsene. Nordmennene var populære i den første tiden, da virksomheten skaffet folk penger. En haugesunder skriver hjem om en vellykket helgetur sammen med en islandsk boktrykker Gudmundur Sigurdsson. Etter en lang tidetur, med besøk på en gård, skriver haugesunderen til slutt i brevet «fulgte de os længe med længtende Blikke, idet de gentagne Gange i Kor raabte:» Hurra, hurra, for de norske Brødre».

1881 ble det beste året i denne korte landnotperioden på Island, 1879–86. Da deltok 187 fartøyer og 90 notlag i sildefisket, med tilsammen 1800 mann. 100 av disse fartøylene var fra Haugesund, mens bare 3 var fra Ålesund. Dette året ble det saltet 167 000 tønner sild. I årene med omtrent lik deltagelse varierer fangsten mellom 20 000 og 167 000 tønner saltsild. De større variasjonene her i forhold til det norske vårsildefelt kan skyldes de barskere klimatiske forhold, med sterkt varierende isforhold fra år til år. Men gir det hele forklaringen på vekslingene?

I 1881, med godt fiske, utvidet de store rederiene sine fasiliteter på land. De norske settlerne hadde boplikt, men i begynnelsen var det få som overvintret. Men etterhvert økte den norske bosettingen også vinterstid. Fra norsk side ble det også arbeidet for å få norsk telegrafforbindelse med Island. En tenkte spesielt på fiskeflåten under overfarten og de vanskelige isforholdene som periodevis forelå på Islands kysten. 1882 ble en slik issommer, med uår både på land og sjø. I Norge ble det samlet inn penger til islendingene. På havet var det lite sild og dårlig vær og ved fiskets slutt uttaler Einar Asmundsson:

«Nu er her ekki lengur verandt a hafskipum fyrir langnætti og illvidrum». Mange silderedere led store tap, og islendinger som nettopp var begynt notfisket hadde det vanskelig økonomisk.

Mange islendinger ser etterhvert med blandete følelser på det norske sildefisket i fjordene, særlig når det islandske notfisket øker og fangstene minsker. I 1888 kommer en lov som sier at halvparten av et fiskeselskap må være islandsk eller dansk kapital.

Forholdet mellom islandske myndigheter og norske silderedere blir dårligere særlig etter den katastrofale dårlige sesongen i 1884.

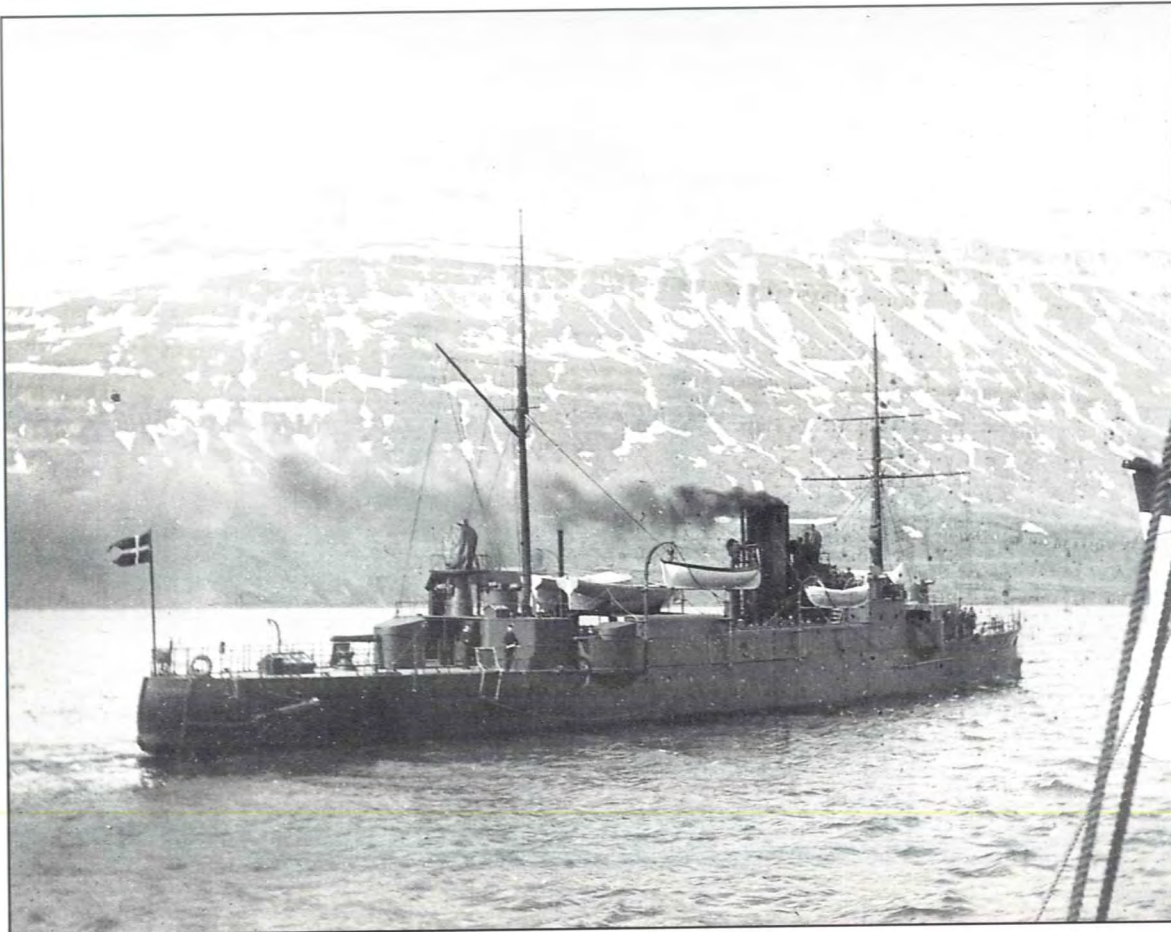
Alltingsmannen Einar Asmundsson skriver i 1884:

Kvinner som salter sild (Jon Thorleifsson).

Landnotfisket fortsetter på Island

Det norske sildefisket ved Island er glimrende beskrevet av Kari Shetelig Hovland i to bøker fra 1980 og 1985, og er hovedkilden om denne viktige utviklingsepoken i norsk fiskerinæring. Dette fisket begynte allerede i 1867, da en seilskute fra Mandal ankom Seydisfjord, som kanskje skulle bli

Det danske oppsynsskipet «HEKLA» ved Island (1902–1906).

«Nå eller aldri må vi islendinger være harde og viljefaste., og ikke la utlendinger ta fra oss eneretten til å fiske på båter i våre egne fjorder. Vi har latt nordmenn og færøybuer få legge seg til vaner som det blir vanskeligere å få dem fra; dess kraftigere må vi gå tilverks, og ikke lenger kaste tida bort. Nå må vi alle stå samlet, leg og lærd, embetsmenn og arbeidere, sjøfolk og bønder, for dette er en folkesak».

Men mange ser positivt på kontakten mellom Island og Norge, og også den kontakt mellom de isolerte fjordene som det norske notfisket har skapt. Men det norske landnotfiskets dager på Island er talte. I årene 1885–91 går mange konkurranser, fangstene er små og deltagelsen synker. Det er bare en som ikke vil gi opp sin virksomhet, nemlig bergensrederen Lehmkuhl. På hans eiendom i Eskifjord bodde en familie fast hele året og hvert år sendte han et fartøy med forsyninger til Eskifjord, som tok torsk og den sild som måtte finnes tilbake. Lehmkuhl kunne ikke gi opp landnotfisket.

Men det blir hardere bud når det gjelder å forsvare islandsk territorialfarvann. En dansk avis, «Nationaltidende», skriver bl.a. – I 5 år har nå islendingene hjulpet nordmennene med å bryte fiskerilovene. Nå sier de opp vennskapet og vil at staten skal verne retten deres som de sjølv har trampet på så lenge de hadde fordel av det. Vi er overbevist om at sysselmennene på Island ikke

er istand til å verne territorialretten overfor de norske fiskere. Derfor bør kapteinen på det danske krigsskipet ha oppsynet med islandsk sjøterritorium, og full handlefrihet. Der bør være en kanonbåt på austkysten, men større krigsskip på Vest- og Nord-Island. Et større krigsskip bør ligge på Eyjafjord eller i fjordmunningen fra slutten av juli, på grunn av det norske sildefisket.

Drivgarnsfiske etter sild

Ikke så rart at det blir mindre landnotfiske etter sild i fjordene og mer fiske utenfor 3-milsgrensen, eller ihvertfall på grensen. Torskefisket på Islandsbankene tar seg opp, og norske båter deltar med line og juksa. Store trålflåter fra bl.a. Storbritannia og Frankrike er snart på plass og ødelegger fisket i Faxafloi. Men det norske linefisket etter torsk på Islandsbankene innleder det neste utviklingslinje i den norske sølvgruve, drivgarnsfisket. Det begynner beskjedent i 1899 med noen sildegarn ombord i Stavangerrederens Thomas Falcks dampskip «Albatross». På den måten skaffet de seg førsteklasses agn til torskelinene. Men det viste seg snart at mulighetene for et sildefiske tilhavs var store. Det utviklet seg en flåte som kombinerte torsk og sildefisket på en måte som ga jevnt bra resultat, og utjevnet variasjonene. Og seilskutene var med på denne sildeom-

«Ingolf»

gangen også. I 1905 var de fleste av de 105 silde-driverne, 85 i tallet, seilskuter. 28 kom fra Hauge-sund, 16 fra Karmøy, 17 fra Ulstein og Hareid og 21 fra Ålesund. De fleste drev også bankfiske etter torsk. Denne kombinasjonsflåten inkluderte også noen engelske kuttere som var utrustet i Norge.

Kommunikasjonene mellom Island og Norge ble bedret i denne perioden. I 1896 satte en av de store Island-rederne, Otto Wathne, dampskipene «Egil» og «Vaagen» inn i rutefart mellom Island, Færøyane, Bergen, Stavanger, København, og retur. Dette var en stor fremgang for kommunikasjonen mellom tre viktige fiskeområder.

Mandalitten Otto Wathne, som første gang dro til Island i 1868, kom tilbake som reder i 1880 med en ekspedisjon utrustet fra Mandal og Bergen. Han bygget opp en stor bedrift i Seydisfjord. Da stedet fikk bystatus, ble Seydisfjord av mange kalt «Otto Wathnes by». Han anla også fyrlykten på Dalatangen utenfor Seydisfjord.

Snurpefisket – en amerikansk oppfinnelse

Den neste utviklingen av den norske sølvgruven ved Island er utprøvingen av den amerikanske snurpenota. Det var nok engang Stavangerrederen Thomas Falck, sammen med Tormod Bakkevig, som sendte folk til Amerika i 1904, og kommer hjem med hver sin snurpenot. I 1905 var det 13 dampskip utstyrt med dette redskapet. Det ble ganske snart mye ulovlig snurpefiske, ettersom

de tettete konsentrasjonene av sild forekom ved 3-milsgrensen. I 1907 får over 20 norske snurper høge bøter, 200–1000 kroner. Fangsten dette året blir rekordhøg, 176 631 tønner saltsild. Rundt 1910 blir det også anlagt sildoljefabrikker på Island. Lignende installasjoner forelå allerede ved århundreskiftet i Rogaland og i Nord-Norge. I en periode ble Siglufjord kalt Klondyke p.g.a. sine mange fabrikker.

Norsk havforskning kommer halsende etter

Undersøkelser av det fysiske og biologiske forhold rundt Island, Færøyene og Grønland var utført av fartøyet «Ingolf» i 1890-årene. Bildet av fartøy og dybdekart er tatt fra Jon Jonssons bok om islandsk havforskning, bind 1. Mer fiskeriretteste undersøkelser rundt Island ble utført omkring århundreskiftet av den danske havforskeren Johs. Schmidt med forskningsfartøyet «Thor». Det var særlig gytefeltene for de viktigste artene ved Island som ble undersøkt. I forrige artikkel siterte jeg fra jomfrutokt-rapporten fra vårt første havgående forskningsskip «Michael Sars», bygget år 1900. Her ble familien Friis i Ålesund nevnt som de store pionerer i norsk havfiske. I denne artikkelen har jeg vist at det ikke var møringer som utviklet notfisket etter sild i fjordene til et havfiske. Det virker ikke som om Johan Hjort er klar over Falcks prøve-drivgarnsfiske etter sild i toktrappen fra det første toktet i år 1900. Desto

mer klar over Falcks pionerinnsats var Hjort da han ankom Siglufjord søndag 27 august 1903 med «Michael Sars» sammen med den legendariske havforskningskaptein Thor Iversens. Hjort er først og fremst interessert i Falcks «Albatross», og får låne den nøyaktig førte journalen fra line- og drivgarnsfisket. Han er også nyskjerrig på hvordan seilkutteren «Harald» har gjort det på drivgarnsfisket. Den har et statslån på 8000,- kroner.

På kartet er ruten til «Michael Sars» første tokt tegnet inn. Dette var Norges interesseområde når det gjaldt havfiske på den tiden. Ombord i «Michael Sars» var også Fridtjof Nansen. En tysk avis omtalte han som toktleder og det tok mange år før Hjorts forhold til Nansen normaliserte seg! I boken «Friluftsliv» har Nansen et kapittel om toktet med «Michael Sars». Det litt merkelige språket skyldes ikke dårlig korrekturlesing, men var konstruert av den nasjonale Lysakergruppen, der Nansen naturligvis var sentrum.

«Vi var netop i brytningen mellom den kalle og varme strøm. Det er Polarstrømmen: – dannet av ferskere, lettere vann, opspedd av Sibiriens elver, renner den i overflaten sydefter langs Grønlands østkyst, og bærer de store is-mengder på sin rygg, – og så er det den varme strøm, kalt Irmingerstrømmen, som fra Atlanterhavet går nordover langs Islanns vestkyst.

Her flyter det kalle, men ferske, og derfor lette Ishavs-vann utover i overflaten, mens det varme, salte, og derfor tungere Atlanterhavs-vann dukker in unner Ishavsvannet. Og alt det bærer på sin rygg, blir skummet av, og liggende igjen langs grenselinjen, så vi kan se den på lang avstann, som en skarp skum-rann, hvor vann-flaten skjelver og hvirvler. Ned igjennem er lagene skutt in over hverandre, skiftevis kalle og varme.

I natt hadde vi en station netop i dette strømraset, hvor temperaturen i overflaten kunde gå fra 3° op til 10° varme på et parr minutters gange.

Tanken var å ha tatt flere stationer, og så gått in til Islann igjen; men været er godt, vi må nytte det og komme videre. Kursen er derfor satt nordenom Islann til Jan Mayen».

Thor Iversen som offentlig utreder

Thor Iversen møter vi igjen i Islandsk sammenheng i 1913, men i en helt annen rolle. Han fikk et spesialoppdrag av regjeringen i forbindelse med den stadig strengere lovgivningen som ble satt in verk på Island i 1911 og 1912. Vrakerloven forlangte at all sild skulle godtas av vraker før den ble saltet. Videre kom fyravgift og avgift på tømmer og tomtønner.

Interesseforeningene i Haugesund skrev brev til departementet i januar 1913, der det ble påpekt den store utførselsavgiften på saltet sild, 50 øre pr. tønne, og ba om at den ble redusert. I stedet foreslo de at tollen på importert fårekjøtt kunne reduseres. Tilsvarende brev fikk departementet 11 februar fra interesseforeningene i Ålesund. Brevet sier at tollen på saltet islandsk fårekjøtt er

10 øre kiloet, «og det vil ikke skade norske bønder om denne tollen blir avskaffet».

Et møte med utsendinger fra hele kysten fra Nordland til Stavanger i april tar saken opp på bred front. Her heter det bl.a. at den norske stat har gjennom Havfiskefondet hjulpet fiskerne til å bygge opp en moderne fiskeflåte. Denne flåten er nødt til å søke fangstplasser utenfor våre egne landegrenser for å kunne svare seg. Nå venter vi at staten vil bidra til å ta bort hindringene som er lagt i veien for den norske fiskerinæringen på Island. Vi mener det er helt nødvendig å finne en løsning på tollspørsmålet. Dette problemkomplekset er det departementet gir Thor Iversen i oppdrag å utrede. Dette gjør han i et fortrolig brev til statsråd Castberg allerede 2 juni 1913. Selv om islandske lovregler har gjort det vanskeligere for norske sildefiskere på Island, er det mange regler som ikke overholdes og som islandingene ser gjennom fingrene med, bl.a. fiske innenfor 3-milsgrensen. Iversen presiserer overfor den norske regjering at det gjelder om å få en avtale med islandingene straks, da Island er i ferd med å utvikle sin egen sildeflåte.

Det viser seg imidlertid at bøndene på Stortinget ikke ville stemme for å avskaffe tollen på saltet fårekjøtt fra Island. Iversen tror at med dette er en «hidsig og langvarig kamp mellom fisker og bonde begyndt – en kamp mellom den professionelle fisker og bonden som leilighetsfisker».

Tross Iversens forberedelser ble det ikke gjort innrømmelser mellom partene, og en fiskeriatavle mellom Island og Norge ble dermed utsatt på det uvisse.

Thor Iversen som spennende rapportør fra Island

I 1907 var Thor Iversen på Island og fulgte med den norske fiskerivirksomheten. Rapporten, som finns på Fiskeridirektoratets rikholdige bibliotek, er full av fiskepriser, fangster, uhell, fartøynavn, men også en rekke anekdoter som både avslører hans fine stil og humor. Nedenfor følger noen eksempler på Thor Iversens stil:

Eksempler:

1. «X. kunde en dag ikke dy seg fra at snurpe innenfor linjen og var ikke tilstrekkelig paa vagt æfter opsynsbaaten, hvorved han blev nappet av denne. Han fik ordre til at følge inn til Øifjord for at ordne med mulkten, men fik anledning til at tale med shefen og underrette ham om, at han ikke trodde, han kunne stille den nødvendige kausjon i Øifjord, men at han derimot i Siglefjord sikkert kunne greie det. Resultatet blev, at man gik til Siglefjord. Her fik han ved mennernes hjælp og ved sysselmændene bistand anledning til at lægge sig til kaien og hans not og baade blev auksjonneret bort, medens det endnu var ombord og publikum paa kaien. Ingen bød noget høit for redskaperne efter gjensidig overenskomst, og disse blev kjøbt for en bagatel av sysselmanden, (tror

jeg) som straks solgte dem igjen etter forhen overenskomst til X. Hele affæren kom paa ca. 800 á 1000 kroner paa denne maade, og han fik redskaberne igjen, men hadde han blevet taget til Øifjord, hvor der ingen vænner var, og hvor befolkning og sysselmanden er meget strenge og hadske mot nordmenn efter sigende, vilde vistnok X ha mistet det hele – det vil si – 3 – 4000 kroners værdi, og fisket antagelig forresten være ødelagt».

«Idetheletaget hersker der megen uenighet om, hvad der er ret og ulovligt paa Island, og X. bemerket, at det ville være av stor betydning, om en riktig skarp og dertil skicket jurist studerte de islandske love og kunne underrette folk om, hvad der var ret, men samtidig ville han ogsaa gjerne, at der skulde lægges mest muligt arbeide inn paa at gjøre uret til ret, det vil si, hvorledes man best kunne komme utenom med loven i haand. Han mente, det var viktigere enn egen norsk utsendt konsul».

«Forskjelligt fra Island

Det er den almindelige mening, at islænderne serlig paa nordlandet er meget venlig stemt for nordmenn, og de kommer meget godt overens. *Islænderingen* orker ikke *andre nasjoner*, og serlig er de meget sinte paa engelskmenn muligens serlig fordi de er rædde for denne natjon. Engle-derne har ogsaa hat mange mulktter ved trawling innenfor territorialgrensen og opfører sig ofte under paagripelsen aldeles uforstaaelig forvent. Det har ofte hændt, at de efter paagripelsen paa mange maater faar anledning til at rømme, selv efterat fartøiet er avlevert til sysselmannen etsteds, og denne har sat sin vagt ombord. Det har hændt, eller rettere skal ha hænt, at vagtmannskapet med magt er blit slængt ned i baaten og damperen er gaat tilsjøs, medens samtidig kapteinen er ført til Reykjavik, men der efter avtale med sin styrmann gaat ombord i en kammerats trawler og derfra stukket til sjøs for at møte sit eget fartøy utenfor.

Lignende historier om trawlere kan høres i mengde på Island.)

Denne artikkelen viser hvordan den norske sildeæringen ikke bare utviklet et stort fiske ved Island, men ogsaa innførte nye fangstmetoder omkring århundreskiftet. Dette skjedde hovedsakelig ved «egen maskin», uten assistanse av havforskere. Men et norsk navn må nevnes i denne pionértiden, og det er Thor Iversen. Hans virke er kanskje det beste eksempel på den mye omtalte praktisk- vitenskapelige tradisjon i norsk havforskning. Vi lar to av de forskerne som skal i ilden i neste nummer av Fiskets Gang, Oscar Sund og Einar Koefoed, gi sine erindringer om Thor Iversen. Interessant nok nevner ingen hans innsats i forbindelse med problemene på Island. Artikklene av Sundt og Koefoed er trykket opp i 1946, antagelig som en hyllest til Thor Iversen da han gikk av. Som nevnt i forrige artikkel dro han vestover i

1941 med motorbåten Von sammen med bl.a. havforsker Olav Aasen.

Først slipper vi Oscar Sund til:

«Iversen, Ivar Thor Carl, 1873 –1953, fiskerikyndig og polarfarer, f. Kristiania 30. juli 1873. Til sjøs med store seilskuter i 2 år fra 17-årsalderen, styrmannseksamen i 11892. Var matros med bottle-nosefanger, skonnert «Delfin» (av Mandal) i 1893 og 1894, styrmann med samme i 1895 og med kutter «Hvalen» (Kr.sand) i 1896, vernepliktig 1897, styrmann og skytter med dampbark «Gey-sir» (Sandefjord) 1898. Fra 1893 drev han 6 høster (etter hjemkomst fra Ishavet) makrelldorging i Nordsjøen som fører av kutter «Amity» av Mandal, hadde ogsaa selv en liten skøyte som han drev sildefiske med ved Hvaler i 1894. I hele 1898 og 1899 var han med flere trålere fra Hull, som fisker. Ved statens anskaffelse av fiskeriundersø-kelsesfartøyet «Michael Sars» i 1900 ble han engagert som matros, ble styrmann i 1901 og fører i 1902 og stod som sådan til 1912, da han ble ansatt som konsulent ved Fiskeridirektoratet. Dessuten førte han i 1901 seilkutter «Mira» på forsøksfiske i Ishavet om sommeren og var med s/s «Havellen» om vinteren som observatør under forsøksfiske i Finnmarken og på Malangsgrunnen. I hadde i 1903 stipendium for å studere fiskeriforhold i Englang og Tyskland, førte i 1906 m/k «Geir» på forsøksfiske ved Finnmark og Bjørnøya og utførte i 1908 rusefiskeforsøk på Nordmøre. I 1909 hadde han stipendium til fiskeristudier i Danmark. Etter «Michael Sars»s Atlanterhavstokt i 1910, hvis suksess i høy grad må tilskrives I.s allsidige dyktighet, ble han Ridder av St. Olavs orden. I 1912 førte han s/s «Ask» på silde(forsøks)fiske i Nordsjøen. I 1913 drev han forsøksfiske med en liten motorskøyte på Helgoland. I 1914 bereiste han hele kysten fra Kirkenes til svenskegrensen i anledning av territorialgrensespørsmål. Denne rekognosering av kystens fiskeries er beskrevet i «En subvenert ferskfiskrute», som må anses som den beste moderne oversikt over kystens fiske.

Iversens karakter, kritiske skjønn og enestående kjennskap til fiskeriene er blitt nyttiggjort ved betroelsen av en rekke vanskelige administrative oppgaver: ledelsen av Statens Sentralkontor for den innenlandske Fiskeforsyning (1916–17) og av Fiskeridirektoratets Bidragsavdeling (1918–22) samt statens kontroll av fersksildsyndikatet (1920). Siden 1921 er I. Fiskeridirektørens stedfortreder i styret for Vårsildavgiftsfondet.

Iversens viktigste innsats tør dog være de ekspedisjonen han har ledet i de nordlige polarfarvann 1923–33, og med hvis resultater han nå arbeider. De har omfattet så vel praktiske fiskeforsøk av forskjellig art som fiskeribiologiske og oseanografiske undersøkelser deriblant ogsaa viktige og resultatrike fiskemerkninger, i Barentshavet, ved Bjørnøya og Spitsbergen, ved Jan Mayen og Øst-grønland. Til disse tokter har nesten utelukkende vært brukt fiske- eller ishavsfartøyer, nemlig m/k «Blaafjeld», «Tovik», «Armauer Hansen»,

Portrett av Fiskerikonsulent Thor Iversen.

«Hisø», s/s «Kirkholm», «Sotra», «Veiding», «Polaris», «Borgenes» og «Heimland I».

Iversen mange trykte arbeider, som er av stor interesse for kjennskapet til Norges fiskerier og fiskemuligheter, omfatter foruten en rekke beretninger om fiskeforsøk og undersøkelser (trykt i Årsberetn. vedk. Norges Fiskerier fra 1905 og utover) bl.a. følgende: «Farkoster, redskaper og fangstmåder» (i Norsk Havfiske I, Bergen 1905), «En subvenert ferskfiskerute». (Årsberetn. vedk. N.F. 1915), «Dengang storsilden besøkte Nordland og Troms» (Norsk Fiskeritid. 1923), «Torskefiske ved Spitsbergen i gamle dager» (likeså), «Hopen» (Skrifter om Svalbard og Ishavet 1926), «Drivis og selfangst» (Årsberetn. vedk. N.F. 1927), «Fiskeribedriften» (Den norske sjøfarts hist. III, 2, 1929), «Fiskeyngel i trålfangster Barentshavet» (Fiskeridir. skr. 1933).

Oscar Sund

Og tilslutt hans meget gode venn Einar Koefoed: «I 1935 var Iversen atter på feltet ved Spitsbergen. Denne gang ombord på den lille motorkutter «Huseland» med Martinius Fjørtoft. Det år drev en flåte på omkring 150 fartøyer med ca. 1200 manns besetning fiske på Spitsbergens banker støttet dels av moderskip dels av fiskeristasjonen i Grønfjorden på Telegrafneset, hvor Iversen bygget kai og fiskeristasjonen i Ny-Ålesund. Denne siste ble opprettholdt også de følgende år. Fiskerne kunne her supplere deres beholdninger navnlig av solarolje, is og salt og lagre fisken. I 1936 foretar Iversen atter fiskeforsøk med den bare 28 brutto tonn store «Huseland». Samme år utkom «Sydøstgrønland-Jan Mayen» Serie Havundersøkelser Vol. V nr. 1. I 1937–39 hadde han imidlertid Sigurd Johannessens motorkutter «Sol-

veig I» av Fosnavåg. Tross krigen gjennomførte Iversen også i 1940 undersøkelser ved Spitsbergen med statens havforskningsbåt «Johan Hjort». I 1941 utkom «Ishavsøys Hopen» Serie Havundersøkelser Vol. VI nr. 6. Høsten 1941 seilte Iversen med sin lille båt «Von» over Nordsjøen.

Deretter tjenestegjorde han som fiskerikonsulent ved den norske regjering i Storbritannia.

Nå fortsetter han her hjemme, med støtte av forskningsfondet, arbeider med de utallige opplysninger og erfaringer, han har samlet under de mange tokter i de nordlige farvann. Det er nemlig typisk for ham. Han gir ikke opp. Det har han vist mange ganger. Han forstår å nytte mulighetene, iherdig og dristig, men aldri dumdristig. Alltid beregnet hans sunne dømmekraft om innsatsen ville svare til hensikten. Med ham som skipper følte en seg alltid trygg og alltid trygg for best mulig resultat, for han hadde innlevet seg i forståelsen av de biologiske og oseanografiske oppgaver, foruten at han hadde fullstendige kjennskap til alle forskjellige fiskeredsskapers bruk. Derom vitner de to skrifter han fullførte i 1937, nemlig «Utviklingen av fiske og fiskemetoder i Norge» og «Trålfiskets historie». Han har godt humør, forstår å omgås fiskere, ble derfor en utmerket lærerester, ikke minst for de nordlandske fiskere og det kan vanskelig vurderes, hvor stor betydning hans gode eksempel har.

Einar Koefoed

Indrefjord, Sogn, 28 mai 1995.

Referanser:

- Broch, H. og Koefoed, E., 1962. Mennene i « den gamle garde». Havet og våre fisker, bind II: 21–29
- Hjort, J., 1901. «Michael Sars» første togt i nordhavet aar 1900. Aarsberetning vedkommende Norges Fiskerier, 4 hefte: 231–268.
- Hovland, S.K., 1980. Norske seilskuter på Islandsfiske. Universitetsforlaget, Bergen–Oslo–Tromsø, 1980, 126 sider.
- Hovland, S.K., 1985. Norske Islandsfiskere på havet. Universitetsforlaget, Bergen–Oslo–Stavanger–Tromsø, 1985, 268 sider.
- Iversen, T., 1907. Utdrag av opplysninger angaaende Islandsfisket 1907. maskinskrevet rapport, Fiskeridirektoratets Bibliotek.
- Koefoed, E., Thor Iversen. Fiskets Gang, 32 (13): 146.
- Schwach, V., 1994. Fisk og forskning til sjøs. Forskningspolitikk, 4: 10–11.
- Sund, O., 1946. Thor Iversen. Fiskets Gang, 32 (13): 145–146.
- Sunnanå, K., 1934. Fisket og den økonomiske utvikling på Vestlandet i fyrre hundradåret. Syn og Segn, hefte 4, 1934, : 1–12.
- Østvedt, O.J., 1961. Islandssildfisket. Kystvakt. nr.5: 10-12.
- Jonsson, J. 1937. Hafrannsóknir vid Island I. Fra öndverdu til 1937. Bókaúgáfa Menningarsjóds, Reykjavik 1988.

Avfallsbehandling og miljø

BJUGN INDUSTRIER A/S

7160 Bjugn.
Tlf: 72 52 85 40 – Fax: 72 52 80 58

FURUFLATEN INDUSTRIER A/S

Postboks 16 – 9062 Furuflaten
Tlf: 77 71 26 20 – Fax: 77 71 26 02

Avl- og stamfiskstasjoner

AKVA GEN A/S

Postboks 217 – 6601 Sunndalsøra
Tlf: 71 69 26 33 – Fax: 71 69 02 92

Bank og forsikring

CHRISTIANIA BANK OG KREDITKASSE

Forretningsområde Fiskeri
Postboks 124 – 6001 Ålesund
Tlf: 70 12 47 76 – Fax: 70 12 00 63

DEN NORSKE BANK

Fiskeriseksjonen
Lars Hillesgate 30 – 5020 Bergen
Tlf: 55 21 10 00 – 55 21 18 92 – Fax: 55 21 16 40

STATENS FISKARBANK

Hovedkontor:
Postboks 4100 Dreggen
5023 Bergen
Tlf: 55 31 18 70 – Fax: 55 32 16 18
Avd. Ålesund:
Postboks 618 – 6100 Ålesund
Tlf: 70 12 44 91 – Fax: 70 12 42 73
Avd. Bodø:
Postboks 63 – 8001 Bodø
Tlf: 75 52 83 06 – Fax: 75 52 61 99
Avd. Tromsø:
Postboks 423 – 9001 Tromsø
Tlf: 77 68 15 87 – Fax: 77 65 70 85

Data

MARITECH SYSTEMS A/S

6533 Kårvåg
Tlf: 71 51 23 00 – Fax: 71 51 24 43
Kristiansund: Tlf: 71 58 43 00
Harstad: Tlf: 77 06 21 61
Bodø: Tlf: 75 52 59 50
Tromsø: Tlf: 77 67 26 30

Dieselmotorer

CUMMINS DIESEL A/S

Boks 6288 Etterstad – 0603 Oslo
Tlf: 22 32 61 10 – Fax: 22 32 61 70

Elektro – mekanisk

BRØDRENE LARSEN A/S

Damsgårdsgt. 131 – 5031 Laksevåg
Tlf: 55 34 40 80 – Fax: 55 34 40 28

Emballasje og fiskeskasser

BRØDR. SUNDE A/S

Postboks 8115 – Spjekavik
6022 Ålesund
Tlf: 70 14 29 00 – Fax: 70 14 34 10

PETERSON RANHEIM A/S

7053 Ranheim
Tlf: 73 57 15 11 – Fax: 73 57 41 92

Fiskeforedling og eksport

HALLVARD LERØY A/S

Bontelabo 2 – 5003 Bergen
Tlf: 55 21 36 50 – Fax: 55 21 36 32

MOWI A/S

Bontelabo 2 – 5003 Bergen
Tlf: 55 31 86 50 – Fax: 55 31 84 88

NORWAY ROYAL SALMON A/S

Postboks 2608 – 7001 Trondheim
Tlf: 73 92 99 40 – Fax: 73 53 21 01

Fiskehelse

AL. PHARMA

AQUATIC ANIMAL HEALTH DIVISION
Apothekernes Laboratorium
Biomed
Biovet Pharma
Apothekernes Laboratorium AS
Harbitzalleen 3 – 0212 Oslo
Tlf: 22 52 90 00 – Fax: 22 52 90 80

VESO VAKSINER

Postboks 8109 Dep. – 0032 Oslo
Ordretlf: 22 96 46 08 – Fax: 22 46 48 50

Fiskeutstyr

NOTHUSET A/S

Havnegaten 11
Pb. 216 – 8801 Sandnessjøen
Tlf: 75 04 06 16 – Fax: 75 04 10 49

Fôr

NORSILDMEL

Kjerreidviken 16
Pb. 3523 – 5033 Fyllingsdalen
Tlf: 55 50 13 00 – Fax: 55 50 13 98/99

STORMØLLEN

Postboks 44 – 5270 Vaksdal
Tlf: 56 59 47 00 – Fax: 56 59 49 99
Regionskontor Trondheim:
Tlf: 73 52 82 00 – Fax: 73 51 17 06

Foredlingsutstyr

BAADER

Postboks 143 – 1360 Nesbru
Tlf: 66 84 59 50 – Fax: 66 84 79 81

BRAMASKIN A/S

Postboks 143 – 1360 Nesbru
Tlf: 66 84 59 50 – Fax: 66 84 79 81

FI – MA TRADING A/S

6523 Frei
Tlf: 71 52 34 62 – Fax: 71 52 35 55

MULTIVAC A/S

Tomtegt. 19 – 3015 Drammen
Tlf: 32 89 39 10 – Fax: 32 89 39 15

Fôringssystemer

AKVA A/S

Postboks 271 – 4341 Bryne
Tlf: 51 48 52 00 – Fax: 51 48 54 01

Forskning

FISKERIFORSKNING

Postboks 2511 – 9002 Tromsø
Tlf: 77 62 90 00 – Fax: 77 62 91 00

Ismaskiner

ICE-TECH SYSTEMS A/S

Postboks 12 – Bekkelaget
0137 Oslo
Tlf: 22 67 08 70 – Fax: 22 68 08 36

Konsulenter

ADMINISTRASJON OG LEDELSE I

FISKERINÆRINGEN A.S. (ALF)
Keiser Wilhelmsgt. 32 – 6003 Ålesund
Tlf: 70 13 03 30 – Fax: 70 13 03 40

AKVAPLAN-NIVA A/S

Postboks 735 – 9001 Tromsø
Tlf: 77 68 52 80 – Fax: 77 68 05 09

NARVIKTELEFONENE:

Bedriftstelefonen: 800 33 340
Europatelefonen: 800 33 340
Etablertelefonen: 800 33 840
drives av VINN Tlf: 76 92 22 22

Kulde og varme

KOLBERG, CASPARY MASKIN A/S

Postboks 6393 Etterstad
0604 Oslo
Tlf: 22 67 30 23 – Fax: 22 68 92 41

Merder og nøter

BØMLO CONSTRUCTION SERVICES A/S

Postboks 44 – 5440 Mosterhavn
Tlf: 53 42 63 02 – Fax: 53 42 65 08

NOTHUSET A/S

Havnegaten 11
Pb. 216 – 8801 Sandnessjøen
Tlf: 75 04 06 16 – Fax: 75 04 10 49

PROCEAN

Skuteviksboder 1–2 – 5035 Bergen
Tlf: 55 32 70 10 – Fax: 55 32 70 22

Skipsverft og rep.verksted

WÄRTSILÄ PROPULSION

5420 Rubbestadneset
Tlf: 53 42 35 00 – Fax: 53 42 35 05

AAS MEK. VERSTED A/S

6390 Vestnes
Tlf: 71 18 94 00 – Fax: 71 18 09 08

Tanker og kar

BIA MILJØ A/S

5328 Herdla
Tlf: 56 14 68 40 – Fax: 56 14 68 68

STRANDVIK PLAST A/S

5673 Strandvik
Tlf: 56 58 48 54 – Fax: 56 58 48 99

Utstyrsle. oppdrett og fiskeri

REFA A/S FISKEREDSKAP

Postboks 8 – 9301 Finnsnes
Tlf: 77 84 00 11 – Fax: 77 84 19 90

Vannbehandling

N-O. KROG ANDVIK A/S

Storgt. 32 – 3251 Larvik
Tlf: 33 18 57 10 – Fax: 33 18 51 99

Vekt/veiesystemer

BERKEL SCANVEKT A/S

Postboks 4401 Torshov
0402 Oslo
Tlf: 22 38 18 85 – Fax: 22 37 47 16

MARITECH SYSTEMS A/S

6533 Kårvåg.
Tlf: 71 51 23 00 – Fax: 71 51 24 43
Kristiansund: Tlf: 71 58 43 00
Harstad: Tlf: 77 06 21 61
Bodø: Tlf: 75 52 59 50
Tromsø: Tlf: 77 67 26 30

Verneutstyr

CENTER-PLAST A/S

8056 Saltstraumen
Tlf: 75 58 70 10 – Fax: 75 58 70 00

Oljeplattformer som kunstige rev – skraphaug eller fiskefelt?

Av Svein Munkejord, fiskerisjef i Rogaland¹

Å dumpe deler av ODIN-plattformen i havet som et kunstig fiskerev, er ingen god løsning, skriver Fiskerisjef Svein Munkejord i Rogaland. Han mener et kunstig rev kun kan bli til irritasjon for de som driver fiske i Nordsjøen.

Etter 25–30 års «oljealder» i Nordsjøen, med interessante og lønnsomme arbeidsplasser, og med nasjonaløkonomisk vekst og trivsel, er den fasen i emning der noen av oljeriggene skal stenges ned. De har gjort jobben. Uten unntak står de plassert på attraktive fiskefelt. Så langt har fiskeriene måtte vike plass. Det gjelder den innledende perioden med seismiske undersøkelser og leitevirkosomhet, det gjelder utbyggingsperioden og det gjelder utvinningsperioden. At oljevirkosomheten i så sterk grad fortrenger fiskeri i Nordsjøen, har sammenheng med de driftsformer og den struktur som preger fiskeriene i dette havområdet. Fiske med trål, såvel «vanlig» bunntål, såkalt «bomtrål» (spesialredskap for fangst av flatfisk) og flytetral har en svært framtrødende plass både for den norske fiskeflåten og flåten i andre Nord-sjøland.

Tråldrift brukes til fangst av nær sagt alle kommersielt interessante fiskeslag. «Konsumfisk» som torsk, sei, hyse m.v., men også sild, makrell og brisling. Ikke minst blir de små industrifiskeslagene, som er så viktige for sildemelsnæringen (og dermed også for fiskeoppdrettsnæringen), – tobis, øyepål og kolmule, – fanget med trål. Snurrevad, som særlig av skotter og dansker i stor utstrekning brukes til fangst av «konsumfisk», kommer i samme klasse som tråldrift i relasjon til oljeinstallasjoner: Det ene utelukker det andre.

Selvsagt er også andre redskapstyper, hvor sameksistensen med oljerelaterte virksomheter er noe mindre konfliktfylt, også alminnelig utbredt i Nordsjøfiskeriene. Ringnot (snurpenot), liner og garn er eksempler på dette. Men det står fast at

Fiskerisjef Svein Munkejord i Rogaland.

fiske med trålredskap og snurrevad er dominerende som driftsform i Nordsjøen.

Etter mitt syn er det viktig å ha dette faktum klart for seg, for at diskusjonen om hva som skal skje med oljeriggene etter hvert som de utrangeres, skal bli realistisk og relevant.

Odin-plattformen og «kunstige fiskerev» i Nordsjøen

Konkret gjelder det nå Essos ODIN-plattform. Esso foreslår som hovedalternativ at den delen av plattformen som er over havoverflaten, sammen med en del av understellet, demonteres og tas på land. Resten av understellet sprenges løs fra sjøbunnen, veltes og blir liggende som et «kunstig rev». Dette vil erfaringsmessig bli en lokalitet hvor fisken trives og samler seg, og – «hokus pokus» – har fiskerne fått en ny, attraktiv plass å fangste på.

Likevel er fiskerne ikke begeistret. Applausen er sparsom. – Hvordan kan dette ha seg? Kjenner

¹Forfatteren gjør oppmerksom på at synspunktene i artikkelen står for hans egen regning. De kan ikke tas som uttrykk for offisielle holdninger i fiskeriforvaltningen eller fiskerinæringens organisasjoner.

Esso ønsker å dumpe deler av understellet av ODIN-plattformen på sjøbunnen som et kunstig fiskerev, noe artikkelforfatteren er skeptisk til. (Illustrasjonsfoto).

fiskerne ikke sitt eget beste, er det vrangvilje, eller er det rett og slett god gammeldags konservatisme av typen «motstand mot all forandring»?

Fullt så enkelt er det nok ikke. Den første og viktigste årsaken til fiskernes motstand mot å bli pådyttet «kunstige fiskerev» i Nordsjøen, finner vi i det enkle forhold at Nordsjøen har vært arena for kommersielle fiskerier i uhorvelig lang tid. Det eksisterer en faktisk og vel etablert tilstand med hensyn til struktur og driftsmønster. **HVORFOR** det har blitt akkurat slik, er en innviklet historie, som i noenlunde uttømmende versjon ville bli altfor lang i denne omgang. Men historien vil inneholde sentrale kapitler som knytter seg til sammensetningen av de kommersielt interessante fiskeressursene, til teknologiutviklingen på fartøy- og redskapssiden, og til utviklingen når det gjelder transport, distribusjon og markeder for fiskeprodukter. I tillegg vil historien måtte inneholde en redegjørelse for fiskebiotop og fangstområde. I Nordsjøen veksler gruntområder med plan sand- og bløtbunn, steinrøyser, skråbakker og djuprenner i høvelig blanding. Fra naturens side er Nordsjøen et av verdens mest produktive havområder. Kort sagt gjorde Skaperen en bra jobb, som fiskere i Norge og andre fiskerinasjoner rundt Nordsjøen er godt fornøyde med.

Forslag om å forbedre dette vellykkede og velprøvde skaperverket ved å la utrangerte oljerigger

stå igjen som skrap på havbunnen, stilig ikledt ny skikkelse som «kunstig rev», lyder jo ganske spennende. Men fra fiskerhold blir motstanden massiv. For min del mener jeg at motstanden er vel begrunnet, fordi «kunstige rev» i **kommerisiell fiskerisammenheng i Nordsjøen** er en søkt og kunstig problemstilling, – for ikke å si «a red herring».

I denne forbindelse kan det være naturlig å peke på at det opp gjennom årene er brukt et anseelig antall millioner kroner på å rydde opp skrotgjenstander, som utilsiktet var blitt liggende igjen på sjøbunnen som følge av oljerelaterte aktiviteter.

Jeg skylder å gjøre oppmerksom på at jeg kjenner til en del av det arbeidet som er gjort og de erfaringer som er høstet andre steder i verden med «kunstige fiskerev». Disse erfaringene har det til felles at de er av liten eller ingen interesse i forhold til Nordsjøen.

Det er klart at det vil samle seg noen fisker rundt understellet på ODIN dersom det etterlates på sjøbunnen. Med innfallsvinkel som sportsfisker, ville det vært artig å ha et slikt punkt å reise til med pilken og fiskestangen. For i realiteten er det jo et **punkt** det her er tale om, ikke noe **fiskefelt**. Ikke engang ett eneste garnfiskefartøy ville kunne finne beskjefteigelse for mer enn en liten del av redskapmengden sin der. – For et stort antall trål- og snurrevadbåter vil punktet fortsatt forbli et bry-

somt og irriterende skrapfeste, som de må holde god avstand fra for å unngå skade på redskapen. Dette er de fiskerimessige realiteter.

Mitt syn er derfor at innsats av betydelige midler til forskning omkring virkningen av «kunstige rev» i Nordsjøen både er verdiløst og perspektivløst.

Alternativer og prioritering

Fra fiskerihold i Norge, og trolig også i andre Nordsjøland, vil det sannsynligvis bli fastholdt at utrangerte oljerigger bør demonteres og fjernes i sin helhet. Imidlertid vil det sikkert etter hvert oppstå mange flere tilfeller hvor problemstillingen ligner på den som gjelder nå i forbindelse til Essos ODIN-plattform: Deler av installasjonen lar seg fjerne med «akseptable» kostnader, mens det er relativt store ekstrakostnader knyttet til å fjerne «resten». I tilfellet ODIN gjelder denne «resten», såvidt jeg har forstått, deler av «understell» og fundament.

Ekstrakostnadene ved å fjerne disse strukturene er beregnet til NOK 70 millioner. Ved å la dem bli stående, sparer altså Esso NOK 70 millioner. Det er en pen gevinst. Derfor har Esso lagt ut et fristende agn: «Vi er innstilt på å dele gevinsten ved å bruke en god slump av den til fornuftige fiskerelaterte formål, og tilbyr NOK 16 millioner til å forske på virkningene av å legge etterlatenskapene ut som «kunstig fiskerev».

Rogalandsforskning, og sogar Havforskningsinstituttet, ser allerede ut til å ha slukt agnet rått. Det er forståelig. Forskningsmidler er det knapphet på. Og de midlene som er tilgjengelige, undergis streng prioritering.

PRIORITERING kan også stå som stikkord for mitt hovedresonnement omkring problemstillingen «fjerning eller ikke fjerning» av utrangerte oljeinstallasjoner.

Jeg **forutsetter** at problemstillingen er av ODIN-type: Å fjerne en viss oljestruktur koster «uforholdsmessig» mye penger. De pengene som spares ved at strukturen tillates å bli stående, blir oljeselskapets fordel og gevinst.

At strukturen blir stående innebærer en ulempe fra fiskerisyndpunkt, og jeg **forutsetter** at dette syndpunktet blir erkjent.

Til slutt **forutsetter** jeg at vedkommende oljeselskap, på samme måte som Esso nå forholder seg i tilfellet ODIN, er innstilt på å dele den eventuelle gevinsten, ved å stille deler av den til rådighet for gode, fiskerirelaterte formål. Med «gode fiskerirelaterte formål» mener jeg i denne sammenheng tiltak som, direkte eller indirekte, kort-siktig eller langsiktig, kan bidra til å øke verdiskapningen innen fiskerisektoren.

Tiltak som er egnet til å øke evnen til verdiskapning innen fiskerisektoren blir det arbeidet med i mange instanser og fagmiljø både her i landet og i andre fiskerinasjoner. En fullstendig liste ville bli meget omfattende, så jeg nøyer meg med å nevne et forholdsvis tilfeldig utvalg som f. eks.

- Norges Forskningsråd og tilliggende herligheter
- Universitetet og høyskoler
- Norges Eksportråd og Eksportutvalget for fisk
- Statens Nærings- og Distriktsutviklingsfond
- Fiskeridepartementet og Fiskeridirektoratet
- Sist, men i denne sammenheng aller mest relevant, nevner jeg representative organisasjoner innen fiskerinæringen som f. eks. Norges Fiskerilag og Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening.

Alt etter hvilken instans man spør om råd med hensyn til hva som er «de beste» tiltak for å øke evnen til verdiskapning, vil det nok bli gitt forskjellige svar. Det er naturlig, siden verdiskapningstiltak kan være av så ulik art. Likevel er det etter mitt skjønn klart at de mest aktuelle tiltakene vil falle innenfor følgende områder:

- Sikrere og mer effektive fiskefartøyer
- Mer effektive og selektive fangstredskaper og fangstmetoder
- Økonomisk utnyttelse (fangst-bearbeiding-markedsføring) av tilgjengelige, lite påkattede fiskeressurser, f. eks. hvitting.
- Nye eller forbedrede produkter av fisk (Produktutvikling)
- Tiltak som bidrar til mer effektiv og lønnsom distribusjon og markedsføring av norske fiskeprodukter. (Markedsrett)

For mitt **egget vedkommende** mener jeg at tiltak som bidrar til å styrke norske aktørers konkurransekraft i markedene for fiskeprodukter, vil være det beste bidraget i langsiktig verdiskapnings-sammenheng. Imidlertid mener jeg også at representative og kompetente organisasjoner og fagmiljø må konsulteres før det treffes beslutninger. Det ville kanskje ikke være unaturlig å begynne konsultasjonene blant de næringsaktørene som direkte berøres i første instans, nemlig fiskere som driver trålfiske i Nordsjøen.

Etter min mening fortjener Esso honnør og godord for det jeg oppfatter som en positiv vilje til å dele gevinsten av innsparte oppryddingskostnader, ved å ville finansiere fiskerirelaterte forskningsoppgaver. Dette er en fortjenstfull og potensielt konstruktiv holdning som selskapet for all del bør holde fast ved.

Men jeg er villig til å inngå et veddemål med Esso når som helst: Spør en hvilken som helst representativ organisasjon eller talsperson. Spør et hvilke som helst kompetent forsknings- eller næringsutviklingsorgan, – om å få en liste over de 10–20 høyest prioriterte fiskerirelaterte tiltakene med særlig relevans for fiskerierne i Nordsjøen, og tilby finansiering innenfor en ramme av NOK 16 millioner kroner. Jeg setter en kasse god vin på at «kunstige rev» overhodet ikke vil forekomme på noen slike prioriteringslister. Ved nærmer ettertanke høyner jeg til to kasser!

Tar Esso imot et slikt veddemål?

Lån og løyve

Merkeregisteret

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ervervsloyme, fartøyets navn og registreringsnummer, samt hvilke fangstloyme som er tildelt.

Brukte fartøy

Reder	Fartøy/reg.nr.	Konsesjonstype
A/S under stiftelse v/Tor Mikalsen Skjervøy	«Havskåren Senior» F-28-BD	Torskevote
A/S Nordfjord Havfisk -sus c/o Finnmark Maritime Managem. A/S Båtsfjord	«Nordfjordtrål» F-24-BD	Torske-, Reke- trållatelse
Kirkeland Fisk A/S Orionveien 7D Molde	«Berg Bjørn» M-29-A	—
P/R Alnes & Brungot Godøy	«Belle Isle Banker»	Torskevote
Roger Albertsen Hennes	«Sagafisk» H-26-AV	—
KS Ervik Havfiske Stadtlandet	«Makkovik Banker	Torskevote
K/S Torita Ellingsøy	«Asgeir Frimanns»	Torskevote
Hjalmar Markussen Botnhamn	«Lars M. Senior»	Torskevote
Rødøy Fiskebåtrederi A/S selskap under stiftelse v/Jonny Olsen Rødøy	«Rødøyværing» N-300-R	Torskevote
P/R Ragnar og Rune Nilsen v/Rune Nilsen Hovedvågen	«Nesbakk» M-13-G	—
P/R under stiftelse v/Ted Robin Endresen Myre	«Sven Ole» M-221-SA	—
P/R under stiftelse v/Ted Robin Endresen Myre	«Jan Robert» N-8-H	—
Asmund Pettersen Husøy i Senja	«Vinjesund» T-569-LK	Torskevote
Nordkappjenta A/S v/Willy Nyvoll Honningsvåg	«Malangsfjord» T-32-LK	Torskevote
Johannes Sørensen Fjordgård	«Malangsfjord» T-32-LK	Torskevote
P/R Ragnar og Rune Nilsen v/Rune Nilsen Hovedvåg	«Nesbak» M-13-G	Torskevote
Odd Viken Roan	«Kvernsund» R-157-K	—

Lån og løyve

 NR. 6
1995

Nybygg

Følgende fartøy har fått tilsagn om ervervsloyve for nybytt av fiskefartøy.

Reder	Fartøy/reg.nr.	Konsesjonstype
P/R Værland ANS Vatne	«Ageir Frimanns»	Torskekvote

Utenlandsk fartøy.

Staaløy AS Torangsvåg	«Atlantic Challenge»	Ringnot-, Kolmule
Vikingfjord A/S Tromsdalen	«Berling Explorer»	Reketrållatelse

Trål

Det opplyses nedenfor hvem som har fått ovennevnte konsesjonstype og hvilke fiskearter den omfatter.

Reder	Fartøy/reg.nr.	Konsesjonstype
H. Østervold AS Torangsvåg	«H. Østervold» H-128-AV	Kolmuletrållatelse
Båtsfjord Havfiskeselskap A/S c/o Fiskerikompetanse AS Ålesund	«Båtsfjord» F-63-BD	Torsketrållatelse
Partrederiet Sveinung Kristiansen ANS Flekkerøy	«Haukøysund» VA-99-K	Loddestrållatelse
Remifisk Havfiske AS Senjahopen	«Remifisk» T-63-BG	Reketrållatelse
MS Svein Frode AS Svolvær	«Svein Frode» N-12-V	Loddestrållatelse
Senja Fiskeriselskap AS Gibostad	«Senjabas» T-46-LK	Torsketrållatelse
Senja Fiskeriselskap AS Gibostad	«Senjabas» T-46-LK	Reketrållatelse
MS Svein Frode A Svolvær	«Svein Frode» N-12-V	Reketrållatelse

Oppdrettskonsesjoner

Det opplyses nendenfor hvem som har fått nevnte løyve, lokalisering av anlegg, størrelse på produksjonsvolum samt registreringsnummer.

Oppdrett av matfisk av laks og ørret.

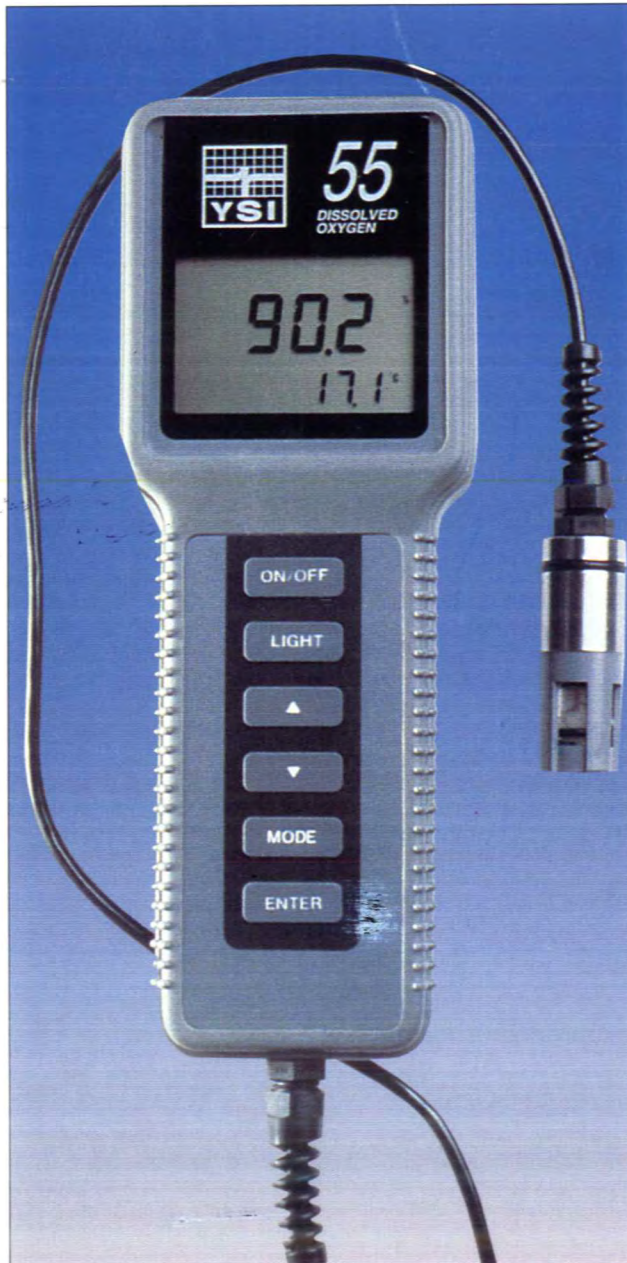
Oppdretter	Lokalisering	Prod.volum	Reg.nr.
Nibu Havbruk A/S v/Svein Kr. Hansen Alsvåg	Øksnes kommune	12.000 m ³	N/ø 17
Alsvåg Havbruk A/S Myre	Øksnes kommune	12.000 m ³	N/ø 6
Arctic Seafood A/S v/Svein Kr. Hansen Alsvåg	Øksnes kommune	12.000 m ³	N/ø 7
Torris Products Ltd. A/S v/Asbjørn Torrissen Halsa	Meløy kommune	12.000 m ³	N/me 1 N/me 5

NB!

NERLIENS Informerer

NB!

OKSYGENMETER FRA USA'S LEDENDE PRODUSENT YSI

YSI - det komplette bærbare oksygenmeter for måling av løst oksygen i salt-/ferskvann.

- ◆ 12 eller 25 fots kabel
- ◆ YSI probe av rustfritt stål
- ◆ Enkel kalibrering
- ◆ Display viser oksygen og temperatur samtidig
- ◆ Avlesing i mg/l eller % oksygen
- ◆ Direkte salinitetskompensasjon
- ◆ Innebygd kalibreringskammer
- ◆ Innebygd lys i display
- ◆ Vanntett-YSI 55 flyter

*Besøk oss på
stand D-334
under
Aqua Nor*

Ordinær pris
YSI 55 m/12 fots kabel:

kr. 9.980,- Eks mva.

TILBUD:

Ved kjøp av YSI 55 betaler vi kr. 2.500,- for ditt gamle YSI oksygenmeter.

Ved innbytte av andre typer betaler vi kr. 1.500,-.

Hovedkontor: Kampengt. 16-18, P.B. 2975 Tøyen, 0608 Oslo. Tlf. 22 68 50 70. Fax 22 67 65 06.
 Avd. Bergen: Fabrikkg. 5, 5037 Solheimsviken. Tlf. 55 29 84 17/29 87 18. Fax 55 20 02 50.
 Avd. Trondheim: Granåsvn. 1, P.B. 4174, 7002 Trondheim, Tlf. 73 91 20 40.
 Fax 73 91 35 80.

